చేతన అనగా ఏమి?

(నిన్ను నీవు తెలుసుకో – III)

అఖిల

అఖిల భారత పత్రిక, జూలై 1999

ఉపోద్ఘాతము

సృష్టి రహస్యాన్ని అన్వేషించినట్లయితే మనం మూడు విష యాలను గురించి విచారించాల్సి వుంటుంది — అస్థిత్వము, చైత న్యము, చిత్పురుషుడు. అవి ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చినయి? వాటి ప్రాతిపదిక లేమిటి? తత్వమేమిటి? వాటి అసలు రహస్యమేమిటి? అనే సమస్య లెదురవుతాయి.

"అస్థిత్వమే మొదటి సమస్య...

"ఈ అస్థిత్వానికి చేతన ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చింది... ఎట్లా పుట్టుకో వచ్చింది? అనేది రెండవ గడ్డు సమస్య.... ఎందుకంటే చేతనే లేకపోతే జీవుడికి తన ఉనికిని గురించి ఎట్లా తెలుస్తుంది? ఈ ప్రపంచంలో చరాచర వస్తువులు ఉండొచ్చును. కాని వాటికి గుర్తింపే లేనప్పుడు వాటి ప్రయోజనమేమిటి? అవి ఉన్నా ఒకటే, లేకపోయినా ఒకటే. చైతన్యం ప్రాణికి స్వీయ ఎరుకను, ప్రయోజనాన్ని కలగ జేస్తుంది. కాని అసలు ఈ చైతన్యం అంటే ఏమిటో? అది ప్రాణి యొక్క స్వధర్మమా? లేక మధ్యలో సంక్రమించెనా? ఆకస్మిక సంఘ టనా? అది ఎవరికి చెందినది? సమస్త ప్రపంచానికా? లేక కేవలం వ్యక్తి ధర్మమేనా? లేక అచేతనమైన ఈ విశ్వంలోకి ఎక్కడి నుంచైనా ఊడిపడిందా? దాని ప్రవేశం యొక్క అంతర్గతమేమిటో?

"చేతనా రహితమైన ఈ భౌతిక జగత్తులో చేతనా సహిత మైన ఈ మానవుని పరమార్థం ఏమిటో అనే ప్రశ్న చివరి వరకు మిగిలిపోయే యున్నది.

"అసలు సమస్య చేతనదే. ఎందుకంటే మిగతా రెండింటిని అనుసంధించి వాటి సమస్యను లేవదీయునది చేతనయే.

చైతన్యం అంటే యేమిటి? దాని రూపు రేఖలు ఎలా ఉంటాయి? అనే ప్రశ్నలకు శ్రీఅరవిందుల సమాధానాలు ఈ సంచి కలో పొందుపరచుచున్నాము".

స్వేచ్ఛానువాదం: బి. నరసింహయ్య

శ్రీఅరవిందుల ప్రవచనములు

విభాగము I: అవతారిక

విభాగము II: చైతన్యము యొక్క స్వరూపము

విభాగము III: చేతన యొక్క విభిన్న భూమికలు

విభాగము IV: ఉపసంహారము

చేతనే లేకపోతే

చేతన అనేది ఉండబట్టేకదా మనం మన ఉనికిని గురించి తెలుసుకో గలగుతున్నాం. దాని యథార్థతా విశిష్టతల గురించి విచారించ గల్గుతున్నాం. అసలు చేతన అనే వస్తువే లేనప్పుడు సత్యాసత్యాలను గ్రహించడానికి మన దగ్గర ఏ ఉపకరణమూ మిగిలి యుండదు. అట్టి స్థితిలో మనం సృష్టికి హేతువు 'ఇది' అన్నా ఒకటే 'అది' అన్నా ఒకటే. సత్యా సత్యాలను నిరూపించునదెవరు?

*

మొదట్లో సమస్యను లేవనెత్తునదీ చేతనే. పరిష్కరించునదీ చేతనే. చేతనే లేనిచో ఏ చిక్కూ ఉండదు. ఇక దానిని పరిష్కరించ వలసిన ప్రశ్నే లేదు. అస్థిత్వము, దానిలో ఇమిడియున్న శక్తి తమను తాము నిరంతరమూ వెలయించుకుంటూనే ఉంటయి. వివిధ రూపాలను పొందుతూ, చాలిస్తూ ఉంటయి. ఏం జరిగినా జరగక పోయినా ఎవరికీ లెక్క లేదు. దానిని పట్టించుకునే నాథుడే లేడు.

ఈ అస్థిత్వము ఒక కటిక సత్యంగా, అర్థరహితంగా మిగిలి పోతుంది. ఈ విశ్వమంతా ఒక చేతనా యంత్రంలాగ నిరంతరంగానో అంతరంగానో తిరుగుతూంటుంది. దానికొక హేతువూ లేదు, ప్రయోజనమూ లేదు. ఈ సత్యాన్ని వీక్షించగల్గే మరో విధమైన ప్రజ్ఞ ఉన్నప్పుడే అటువంటి ప్రశ్న లెదురౌతాయి. ఈ విన్యాసాన్ని మొదలు పెట్టి, నడిపించి, తద్వారా సుఖాన్నో దుఃఖాన్నో పొందుతూన్న ఒక వస్తువు ఉన్నప్పుడే కదా దాని మంచి చెడ్డల ప్రసక్తి వస్తుంది. లేక ఈ మథింపు ద్వారా ఒక చేతనత్వము ఆవిర్భావమై సత్త్వము, శక్తి తమను తాము తెలుసుకొని కొంతవరకైనా తృప్తి జెందుతాయి. ఒక వేళ ఆ చేతన తాత్కాలికమే అయినా అదే పదివేలు. అస్థిత్వాన్ని వెలిగించి అర్థవంతం జేస్తుంది. తనను తాను తెలుసుకుండేటట్లు జేస్తుంది. అంటే ఇది శూన్యంలో జేయు ఒక 'వ్యర్థ ప్రేలాపన'యో లేక 'శ్మశాన వాటిక'యో గాదు. ఏకానేకముల 'హుళక్కి' కాదు.

స్వేచ్ఛానువాదం: టి. మాధవరావు

భౌతికవాదులేమంటారో చూద్దామా?

ఆధునిక భౌతికవాదము విజ్ఞాన ప్రభావితము. దాని పరిధి ఆధునిక విజ్ఞాన దృష్టికే పరిమితం. చైతన్యము జడపదార్థ జనితమట, పరిసరముల పట్ల కలిగే స్పందనమేనట. కాని ఇది అసలు చైతన్యము కాదు — దాని అనంతకోటి విన్యాసములలోని ఒక చిన్న వ్యవహారము మాత్రమే. ఎందుకంటే సృష్టియందెల్లడలా వ్యాప్తమై, మనము చైతన్యము అని పిలిచే అసలైన వస్తువు మరియొకటున్నది. ఈ అసలు చైతన్యానికి, విజ్ఞాన శాస్త్రజ్ఞులు నిర్వచించే సంకుచిత వస్తువునకు, చాలా దూరమున్నది.

*

మనిషి తన పరిసరములను గురించిన జ్ఞానమును ఇంద్రియముల ద్వారా పొందుతాడు. కాని పంచేంద్రియములు ప్రకృతి యొక్క బాహ్యరూపమును మాత్రమే చూడగలవు. వాటి నిజరూపమును చూడలేవు. కాని మనిషి యోగసాధన ద్వారా చిత్తమును నిరోధించి, ఇంద్రియములను నియమించగలడు. అప్పుడు ఇంద్రియ స్పందనములుండవు. కాని నిరవయవ జ్ఞానము భాసిస్తుంది. అందుకని అప్పుడు చైతన్యము లేదనుకునేందుకు వీలులేదు. అట్లనుట ముఖ్య మౌలిక యోగానుభూతులకు పూర్తిగా వ్యతిరేకము. అప్పుడు చైతన్యము నిశ్శబ్దంగా, నిశ్చలంగా, సర్వే సర్వత్రా వ్యాప్తముగా అనుభూతమవుతుంది. అది నిశ్చలంగా, ఆత్మవేదిగా, బాహ్య స్పర్శలపైగాని, స్పందనలపైగాని ఆధారపడక తన స్వంత అస్థిత్వమును కలిగి యుంటుంది. ఇంకా చెప్పాలంటే "నేను" అనుకుండే ఆత్మాశ్రయ వ్యక్తి (subjective personality) కూడా 'శుద్ధ చైతన్య' జనితము, 'ఆత్మ' తత్వము, 'పురుష' సంబంధితమేగాని తాత్కాలికమైన ఒకే జన్మ సంబంధితముగాదు.

*

చేతన, పదార్థాంతర్గత శక్తి యొక్క పర్యవసానమేనని భౌతిక శాస్త్రజ్ఞుల సిద్ధాంతము. అది ఒక వస్తువును చూసినప్పుడు మరియొక వస్తువునందు కలిగే పరిస్పందనము. బాహ్యస్పర్శలకు జడ పదార్థ నిర్మిత రసాయన వస్తువులు సలిపే ప్రతిస్పందనము. ఈ స్పందనలను,

అచేతన పదార్థము తన కణములు, నరములద్వారా, ఎటులనో ఒక అనూహ్యమైన రీతిలో గుర్తించును. అనగా ఒక అచేతన వస్తువు మరి యొక అచేతన వస్తువును చూసి చేతనా పూర్వకంగా పరిస్పందిస్తుం దనే అభూత కల్పనకు మనం ఒప్పుకొన్నట్లయితే తద్వారా కవులు కవనము చేయుట, శాస్త్రజ్ఞులు నూతన విషయముల నావిష్కరించుట, వేదాంతులు నూతన సిద్ధాంతములను రచించుట మొదలైన వ్యవహా రములన్ని సంభవిస్తయట! ఈ విధమైన యాంత్రిక వివేచనము, లేక మెదడు యొక్క కేవల యంత్రాంగము — ఒక గ్రంధి Hamlet ని వ్రాయగలదా? మెదడులోని ఒక ముద్ద ఒక క్రొత్త సిద్ధాంతాన్ని తయారు చేయగలదా? ఈ విధమైన ప్రతిపాదనల ద్వారా కార్యకారణ సంబంధము పొసగదు. అది న్యాయ విరుద్ధము. ఈ అగాధాన్ని ఎవరూ పూడ్చలేరు. ఏ విధమైన వాదనతోను దీన్ని దాట లేరు. ఈ సమస్య తర్కమునకు లొంగునది కాదు. చేతన, అచేతనల మధ్య ఒక సంబంధ మేర్పడవచ్చు. అవి పరస్పరముగా చొచ్చుకొని పోవచ్చు. పరస్పర ప్రభావితములు కావచ్చు. కాని ఈ రెండూ ప్రతిపక్షములే. ఎప్పటికీ ప్రతిపక్షములుగా ఉండవలసిందే. అవి అసంగతములు. మూలతః వ్యతి రేకములు. చేతన అనగా చూచునది, క్రియాశీలమైనది. అట్టి చేతన శాశ్వతమైన అచేతనములోనుంచి జనిస్తుందనుట అసంభవము. అది ఒక అభూత కల్పన (వంధ్య పుత్ర సామ్యం). అర్థంలేని విషయము. ఈ రెండిటి మధ్య మైత్రి ఎట్లా కుదురుతుంది? అచేతనలో చైతన్యము దాగియైనా ఉండాలి. అప్పుడు అచేతనము కేవలము ఒక వ్యావహారిక రూపమే గాని మౌలికము గాదు. లేదా అచేతన చేతన యొక్క ముసుగు అయివుండాలి. చేతన ముకుళితము కాగా మనకు అచేతనమువలె కనబడును. కాని నిజానికి అది చేతన యొక్క ఆచ్ఛాదమే. అందుండి బహిర్గతమైనప్పుడు దాని మూలరూపములో చేతనగా మనకి ప్రత్యక్ష మౌతుంది.

*

చేతన: చేతననగా ఏమి? అసలు చేతనే అనేది లేదనేవాళ్ళు వున్నారు. అది పదార్థ వ్యవహారమేనట. పదార్థగతమై జడవస్తువుల పరస్పర ప్రవ ర్తనమేనట. ఆలోచనలనగా మెదడనే పదార్థములోని పరిస్పందనములే

నట. పదార్థ జగత్తుకావల వాటికి ఉనికి లేదట. మెదడు లేకపోతే ఆలోచనలు లేవట. అవి మెదడనే పదార్థముతో ఏర్పడిన విషయములేనట. ఆ పదార్థమే లేకపోతే ఆలోచనలు ఉండజాలవుట. మనస్సు జడ పదార్థము యొక్క వృత్తి, దానికంటె భిన్నమైన శక్తి కాదు. శరీరముకంటె గొప్ప వస్తువు కాదు. దాని ఉనికి శరీరగతమే. శరీరము యొక్క విన్యాసమే. శరీరము ఎంతకాలముంటే అదికూడా అంత కాలమే ఉంటుంది. శరీరము రాలిపోయినప్పుడు అది కూడా రాలి పోతుంది. మనస్సు అనగా కొన్ని వాయువుల రసాయన పరిణామము వలన, కొన్ని గ్రంథుల ప్రభావము వలన, స్నాయువుల ప్రేరణ వలన ఏర్పడిన పదార్థము మాత్రమే. మనస్సు ఒక భౌతిక పదార్థము, దాని చేష్టల ఫలితము.

అసలు ఈ మనస్సు, చైతన్యము, చైతన్యము గల జీవి ఎందుకు అవతరించినట్టు? అదికూడ జడ పదార్థము యొక్క గారడీయేనట. బాహ్య పదార్థములపట్ల, వస్తువుల పట్ల, భూతముల పట్ల, చేష్టల పట్ల, శక్తుల పట్ల కలిగే ప్రతి క్రియలు, ప్రతి స్పందనములేనట. ఇంద్రియ జ్ఞానము, సంవేదనలు నరముల బాహ్య ప్రేరణలకు, బాహ్య వస్తువులకు, అంతః ప్రేరణలకు సలిపే జవాబేనట. కాని మనిషికి ఇవన్నీ మనస్సు ద్వారా అనుభూతము కావచ్చు. అయితేనేమి? యివన్నీ పదార్థము, దాని ప్రక్రియల సంబంధితములే.

అది అటులనే కానిండు. అయినప్పటికి ఈ తతంగమంతా మానసికమే అయినప్పటికీ, దాని ద్వారా ఆత్మ యొక్కయు వస్తువుల యొక్కయు జ్ఞానము కలుగుతున్నది గదా. తత్కారణముగా యీ పరిజ్ఞానమును, "తెలియుటను" ఒక అచేతనాత్మక ప్రక్రియగా చెప్పుట హాస్యాస్పదం. అచేతనే చేతనగా భాసిస్తుందనుట మరీ విడ్డూరము. జడ పదార్థమును పరిశోధించి సేకరించిన విషయములే నిజమనియు, ప్రపంచకంలో జరిగే మిగతా సమస్తమైన సంఘటనలను కూడా అదే న్యాయంతో సరిపెట్టుకోవాలని వారి కుతర్కము. వారు గీచిన గీతలలో వారే బందీలై యుంటారు. అంతకు మించిన జ్ఞానం ఉన్నదని వాళ్లు ఒప్పుకోరు. కనీసం "తెలిసికొనుట" అంటే ఏమిటో, దాని ప్రకారములు ఏ విధమైనవో, అవి మనిషికి ఏ విధంగా సాక్షాత్కరించునో,

మనలనెక్కడికి తీసుకు పోతున్నాయో తెలుసుకుండే హక్కు మనకుండాలిగదా. అవి జడపదార్థ గతములు లేక శరీరగతము లైనప్పటికీ, అవి మనని జడ పదార్థమునుదాటి, శరీరమును దాటి తీసుకు పోతున్నాయా లేదా? విద్యుచ్ఛక్తి, అయిస్కాంతములు, ఆవిరి మొదలైనవన్నియు మూల శక్తి యొక్క వివిధ విన్యాసములని అందరికీ తెలుసు. కాని భౌతిక వాదుల ప్రకారం చైతన్యము మెదడు యొక్క ఒకానొక ప్రక్రియే అయినప్పటికీ, అచేతనమైన జడపదార్థము కొన్నిచోట్ల చేతనముగాను సంవేదనములగాను పరిణమించినదనే సత్యమును వారు దాచి పెట్టలేరు.

ఈ "తెలియుట" వలన సంవేదనాశీలమైన, చైతన్యముగల ఒక జీవి జన్మించాడుగదా. అతనికి ఒక తెలివి యున్నది. తనను గురించి, వస్తువులను గురించిన పరిజ్ఞానమున్నది. అతను వాటి తీరు తెన్నులను, ప్రవర్తనలను పరిశీలించి తెలిసికోగలడు. తన యొక్క స్వీయ చేతనను, ప్రపంచ శక్తులను, ప్రక్రియలను శోధించగలడు. ప్రణాళికలను తయారు చేసి చిత్ర విచిత్రములను తయారు చేయగలడు. ఆలోచించగలడు. తాత్వికముగా విచారించగలడు. కవిత్వమును రచించగలడు. కళాఖండములను రూపొందించగలడు. తన తెలివితో తన చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచమును మార్చగలడు. జీవిత సౌకర్యములను పెంపొందించగలడు. తన దృష్టిని వస్తు ప్రపంచకమునకు అతీతముగా సారించి చూడగలడు. నేటి వరకు అందుబాటులో లేని చేతనా శిఖరముల వైపు తన దృష్టిని సారించి, ఉన్నత చైతన్యమును గురించి అవలోకించగలడు. ఇంతటి సామర్థ్యముగల చైతన్యము ఒక శక్తి కాక పోవచ్చు. అయినప్పటికీ అటులనే కనబడుచున్నది. అందుకని దానిని కనీసం ఒక శక్తిగా పరిగణించి, పరిశీలించి అదెక్కడికి దారితీస్తుందో మనని ఎంతదూరం తీసుకుపోతుందో చూసేందుకైనా మనకు హక్కు ఉండాలి గదా.

మన శోధన పదార్థ జగత్తు కంటె గొప్పది, పదార్థగత శక్తుల కంటె ఘనమైనది అయిన మరో లోకానికి దారితీయగలదు. కేవలం దృగ్గోచరమైన ప్రపంచకమే కాకుండా, దాని యొక్క సత్యమునకు వీటన్నిటికీ మూలమైన ఒకానొక మూల తత్వమునకు మార్గము ఏర్పడగలదు.

*

ఈ ప్రపంచకంలో పదార్థము, దాని వృత్తుల మినహా మరే మియూ లేవు.

ఈ సిద్ధాంతానికి మూలం భౌతిక శాస్త్రం. దాని దృష్టికి ఈ చరాచర జగత్తంతా పదార్థము యొక్కయు దాని శక్తులయు విన్యాసము. ఈ సిద్ధాంతమునకు వ్యతిరేకముగా ఎన్ని ప్రశ్నలెదురైనప్పటికీ ఆధునికులు దానినే నమ్ముకొని కూర్చుంటారు. ఎందుకంటే ఇప్పటి సిద్ధాంతం ప్రకారం పదార్థమనేదే లేదట. అది శక్తి యొక్క ఖేలనమేనట. ఇంద్రియ గోచరమైన ఈ సమస్తమైన వస్తువులు, మనము జడము అని పిలిచే సర్వస్వమూ శక్తి యొక్క పరిభ్రమణములేనట.

స్వేచ్ఛానువాదం: కె. రామారావు, రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహా శాస్త్రి

మానసిక విశ్లేషణా శాస్త్రజ్ఞుల ప్రయోజకత్వము

మానసిక విశ్లేషణ ఒక చీకటి శాస్త్రము. వాళ్ళది మిడిమిడి జ్ఞానము. నూనె దీపంతో సూర్యతేజస్సును కొలవటంలాంటిది. ఆధ్యాత్మికానుభూతులను వాళ్ళ కొలతబద్దతో కొలవబూనుట హాస్యాస్పదము. ఈ మిడిమిడి జ్ఞానం చాలా ప్రమాదం కూడాను — యథార్థ జ్ఞానాన్ని అది కప్పి పుచ్చుతుంది.

ఈ కొత్త మనోవిజ్ఞానశాస్త్రం పిల్లలు ఓ, న, మాలు నేర్చుకోటం లాంటిది. ఇది కూడా పూర్తి అక్షరమాల కాదు. అవచేతన యొక్క ఓ, న, మాలను, నిగూఢమైన అత్యహంకారమును, కలిపి అదే యథార్థ జీవనమునకు ద్వారమని ఊహించుకుండే అర్భకులు ఈ మానసిక శాస్త్ర నిపుణులు. నేల వైపు చూస్తూనే నింగివైపు దృష్టిని సారిస్తారు. అధో స్థితిలోని అస్పష్టాలతో, మాలిన్యాలతో, ఉత్తుంగ తేజో ప్రకాశాలను నిర్వచించి విపులీకరిస్తూంటారు. వీటన్నింటికి మూలాధారం ఊర్ధ్వ స్థితియే గాని నిమ్నస్థితి మాత్రం కాదు. "ఉపరి బుధ్న ఏషాం", అతిచేతనే (ప్రజ్ఞాచేతన - superconscient) ఈ ప్రవృత్తులకు నిజమైన ఆధారం కాని అవచేతన మాత్రం కాదు. మట్టి

బురదల నుంచి వికసించిన పద్మపుష్పం యొక్క రహస్యం ఆ బురదను పరిశోధిస్తే అవగతమవదు. ఊర్ధ్వాకాశమందు నిరంతరము భాసిస్తూ వికసిస్తూండే పద్మ పుష్పాల దివ్య ప్రతిరూపములందే ఆ రహస్యాన్ని గ్రహించగల్గుతాము. పైగా ఈ మనో వైజ్ఞానికుల స్వయం నిర్మిత క్షేత్రం అతి సంకుచితము, దీనము, అంధకారము. ముందుగా నువ్వు సంపూర్ణ త్వాన్ని తెలుసుకొన్న తరువాతనే అందులోని భాగములను గురించి తెలుసుకోగలుగుతావు. అదే విధంగా అత్యున్నతమైన దానిని గ్రహి స్తేనే అత్యధమమైన దాన్ని గురించి తెలుసుకుంటావు. పూర్ణ మనో విజ్ఞానం తన ఘడియ కోసం ఎదురుచూస్తూ అభయ వచనాన్ని మాత్రం ఇస్తోంది. అప్పుడు ఈ దయనీయమైన చీకటి పరిశోధనల కాలం తీరిపోయినట్లే.

స్వేచ్ఛానువాదం: టి. మాధవరావు.

విభాగము II: చైతన్యము యొక్క స్వరూపము

సచ్చిదానందం

పరం కేవల శుద్ధతత్త్వం. కేవల సత్పదార్థం. అతడు సత్యా స్వరూపుడు. ఎందుకంటే అతడొక్కడే యథార్థంగా వున్నాడు కనుక. అతని ఉనికి కంటె అన్యం లేదు కనుక. ఆతని అభివ్యక్తీకరణ కంటె భిన్నంగా మరొకటి లేదు కనుక.

ఆ పరతత్వం శుద్ధ జ్ఞానం, కేవల చైతన్యం, చిత్పదార్థం. ఇక్కడ మనం కొంచెం జాగ్రత్త పడాలి. ఈ చిత్స్వరూపానికిన్నీ మన మానవీయ ఆలోచనా, జ్ఞానాలకు సంబంధం లేదు. అలాగే, విశ్వజనీన సర్వజ్ఞమైన మనస్సుని అలంకారాత్మకంగా చూడడం సరిగాదు. మనస్సు, ఆలోచనా, జ్ఞానమూ, సర్వజ్ఞత, పాక్షిక జ్ఞానం, అవిద్య ఇవన్నీ ఆ మహా చైతన్య సముద్రంలో లేచే కెరటాలు. కానీ, ఆ మహా చిత్ప దార్థం మన ఆలోచనా తరంగాల నధిగమించిన ఒక మహా భావం.

బ్రహ్మ పదార్థం యాంత్రికంగా పరిభ్రమించే విశ్వశక్తి కాదనీ, మరి అచేతన కారణశక్తీ కాదని ఉపనిషత్తులు ఘోషిస్తున్నాయి. అతడు

చేతనావంతుడు. లేక చైతన్యమే అతడు. చిత్స్వరూపుడే కాడు. సత్స్వ రూపుడున్నూ. ఈ సత్-చిత్‌లు రెండూ ఒకటే. సత్తే చిత్తు. సత్తును చిత్పదార్థ భిన్నంగా భావించటానికి వీల్లేదు.

చివరగా — ఆ పరతత్వం కేవల ఆనందమయం. ఎలా సత్ చిత్తులు ఒకటో, అలాగే ఈ రెండూ ఆనంద భిన్నాలు కావు. సత్తు ఏ విధంగా చిత్తో, దానినుండి వేరు చేయడానికి వీల్లేదో అదేవిధంగా చిత్‌సత్తు ఆనందమే. దీనినుండి దాన్ని వేరుచేయడానికి వీల్లేదు. ఈ విషయాన్ని మనం భౌతిక దశలో పరిచ్ఛిన్నమైన చైతన్య దశలో, పరి చ్ఛిన్నమైన ఉనికిలో కూడా అనుభవించ వచ్చునుకుంటాను. అత్యంత విషణ్ణ చేతనలో కూడా ఒక ఆనందపుటునికి రేఖామాత్రంగానైనా, ఒక ఆవగింజలాగానైనా వుండితీరాలి.

*

దైవము సచ్చిదానందము. అతడనంత విశ్వముగా పరిణమిం చినాడు. ఆ అనంత స్థితికి సారము చిత్తు. దీని సారము ఆనందము — అనగా ఆత్మానందము. ఇది వైవిధ్యము నంగీకరించి విశ్వముగా పరి ణతి చెందినది. కాని ఈ మాటలు తాత్త్వికములు — సాంకేతిక శబ్ద ములు. ఇట్టి అమూర్తమైన భావములు ద్రవ్యార్థములను భౌతికార్థము లను ఈయజాలవు. అవి వ్యక్త్యతీత దశాస్ఫోరకములు. అట్టి స్థితి వైయ క్తిక క్రియాజాలమును పుట్టింపలేవు.

సచ్చిదానందము విశ్వముగా ఆవిర్భవించుటను విచారించితి మేని ఈ విషయము సుస్పష్టమగును. ఆ ఆవిర్భావ క్రియలో ఆనందము ప్రేమగా ననూదితమగును. చిత్తు భావనాత్మక జ్ఞానముగాను కార్యనిర్వ హక క్రియాశక్తిగాను మారును. సత్తు (సత్తా మాత్ర స్థితి) వ్యక్తిగా — అనగా జీవుడుగా, ద్రవ్యముగా పరిణమించును. కాని ప్రణయము ప్రేమిం పబడు వస్తువు, ప్రేమికుడు లేనపుడు అసంపూర్ణము. అట్లే జ్ఞానము- జ్ఞాత, జ్ఞేయముల వినా అసంపూర్ణము. శక్తి-కార్మికుడు, కర్మల వినా అసంపూర్ణము. పదార్థము — గ్రహించువాడు, నిర్మించువాడు లేనపుడు అసంపూర్ణము.

దీనికి కారణమేమనగా ఆ మొదటి శబ్దాలు నిజమునకు నిర్గుణ — విశ్వోత్తీర్ణ భావములు కావు. బ్రహ్మ పదార్థగత ఆనందము

నకు భోక్తయున్నాడు. బ్రహ్మచిత్తునకు జ్ఞాతయున్నాడు. అతని సత్తునకు స్థితుడున్నాడు — కాని బ్రహ్మానందమును ననుభవించు చేతనకు వస్తువు తానే. అట్లే స్థితికి మూల పదార్థమును తానే. ఆ దివ్యపురుషునిలోని జ్ఞానము జ్ఞాత జ్ఞేయములు ఆనందము కలిసియే యున్నవి. భోక్త — భోగ్యములూ ఒకటే.

ఈ బ్రహ్మ స్వాత్మజ్ఞానము, స్వాత్మానందములకు రెండు ముఖాలున్నవి. ఒకటి చిచ్ఛక్తి. మరొకటి మాయా — లేక ప్రకృతి శక్తి. మొదటిది తనలో తాను విలీనమై యుండుట, రెండవది తనను తాను విస్తరింపజేసికొనుటకై వికీర్ణ వ్యాపృత మగుట. మొదటి స్థితి కేవల ప్రశాంతబ్రహ్మ స్వరూపము. వికీర్ణదశ క్రియాబ్రహ్మ స్వరూపము. స్వయంస్థితికమైన దాని విస్తృతి — బయటకు విస్తరించుటయే సృష్టి లేక విశ్వము, నిత్య భ్రమణము (భువనము, జగత్తు). బ్రహ్మమే విశ్వముగా పరిణమించుచున్నది. కాబట్టి విశ్వమును బ్రహ్మమే, ప్రేమకు విషయము ప్రేమికుని యాత్మయే. కర్మ — కార్మికుని ఆత్మ ప్రతిరూపమే, బింబమే. విశ్వము ఈశ్వరుని శరీరమే — ఆతని కర్మయే.

*

సచ్చిదానందాలు పైన ఏకం: సచ్చిదానందం త్రిముఖమైన ఏకం. పరబ్రహ్మమందు ఈ మూడూ మూడు కాదు, కింతు ఏకం — ఎలాగంటే, సత్త చేతనయే. చేతన ఆనందమే. ఇలా అవి అవియోజ్యము. అవి యోజ్యం మాత్రమే కావు, కింతు భిన్నమే కానంతగా పరస్పర ఏకం. పోతే అభివ్యక్తియొక్క ఉచ్చతర భూమికల్లో అవి త్రివిధ ఏకమవుతాయి — ఇక్కడ కూడ అవి అవియోజ్యమే అయినప్పటికీ, ఒకటి ఎక్కువ ప్రముఖం చేయబడి, ఇతరాన్ని నడుపవచ్చు, లేక దానికి ఆధారంగా ఉండవచ్చు. కాగా క్రింది నిమ్నతర భూమికల్లో అవి (సచ్చిదానందాలు) బాహ్యదృష్టికి వియోజ్యం కాగలవు, అయినా తమ రహస్య సత్యతయందు అవి సదా ఏకమే. ఇలా ఇచ్చట తక్కిన రెండు లేకుండా ఒకటి పైకి కన్పించగలదు గాన, చేతన, ఆనందాలు లేని సత్తు, ఆనందం లేని చేతన మన ఎరుకలోకి వస్తాయి. నిజానికి, మన అనుభవంలో వాటి ఈ వేర్పాటు లేకపోతే, బాధ, అజ్ఞానం, అనృతం, మృత్యువు, అలాగే నిశ్చేతన అనబడే వస్తువు తమనుదామ అభివ్యక్తం

చేసుకోగలిగేవి కావు — ద్రవ్యం యొక్క వైశ్వ నిశ్చేతనం నుండి ఒక పరిమిత, దుఃఖమయ చేతన యొక్క ఈ పరిణామం జరిగి ఉండేది కాదు.

*

సచ్చిదానందము పురుషోత్తముని స్వరూపము — వ్యక్తీకృతి దాని అనంత సత్తా స్వభావము, చేతనత్వము, శక్త్యానందములు — ఇదంతయు పరాప్రకృతి (అవ్యక్తదశ). మనః ప్రాణ శరీరములు అపరా ప్రకృతి — (వ్యక్తదశ)

సచ్చిదానంద దశ పదార్థము — మహత్ స్థితిలో ఊర్ధ్వార్ధము (విశ్వస్థితిలో పై సగము). దాని స్వభావము అమృతము. పదార్థ (ద్రవ్య) గత మర్త్య దశ క్రింద సగము — అపరార్ధము. దీని స్వభావము మృత్యువు.

శరీరమందలి మనః ప్రాణములు మృత్యువునకధీనములు. ఎందుచేతననగా నవి సచ్చిదానందమును దర్శించలేక భ్రష్టములై పోవుచున్నవి కనుక. సచ్చిదానందమును తెలిసికొన్నంతనే అవి పరిణమించగలవు. అనగా మనస్సు సత్యము విజ్ఞానముగా, ప్రాణము చైతన్యముగా, శరీరము సత్పదార్థముగా అనగా కేవలసారముగా — మారిపోగలవు.

శరీరమున కిది సంపూర్ణముగా జరుగకున్నచో, ఆత్మ తన యథార్థ స్వరూపమును ఇతర లోకములందు సూర్య ప్రకాశవంతము లగు లోకములందు — ఆనందస్థితులందు — దర్శించి తిరిగి శరీరమున మర్త్య స్థితిలో ప్రవేశించి, పరిణామ క్రియను — (భ్రమణకార్యమును) — పూర్తిచేసికొనును. శరీరగతుడై ఈ సంపూర్ణమగు ఎఱుకను సాధించుటయే మానవ పరిణామ ధ్యేయము. ఆత్మ సచ్చిదానందమని యెఱుగుటయే మానవత్వమునకు — మానవ జన్మకు — పరమార్థము.

తెలుగు మూలం: చెలసాని నాగేశ్వరరావు, తుమ్మపూడి కోటేశ్వరరావు గార్ల రచనలు

చేతన అనగా ఏమి?

సృష్టిలోని మూల పదార్థము చేతన. పైకి తెలియక పోయినా, ఎంత 'కదలని మెదలని' వస్తువైనా, అందులో చేతన తప్పకుండా వుంటుంది. పైకి కనపడక పోయినా, బాహ్య స్పర్శలకు స్పందించక పోయినా, ప్రేరణలకు చలించక పోయినాకూడా అది వుండనే వుంటుంది. ముకుళితమై నిష్క్రియమై వున్నా, సక్రియమైవున్నా, లేనట్లు కనపడినా, అచేతనంగావున్నా, రాయల్లే పడివున్నా చేతన వుండి తీరుతుంది.

*

ఈ సృష్టి యొక్క ఆది మూలము చేతన. దాని శక్తి వలన, కదలిక ద్వారా, ఈ విశ్వము, విశ్వములోని వస్తువులు సృష్టించబడి నవి. ఈ విశ్వము, అందులోని కోటానుకోట్ల జీవులు చేతన యొక్క విన్యాసములే. ఉదా: చేష్టలలో తనను తాను మరచి పోయినప్పుడు అది "అచేతన" అవుతుంది. రూపములో మరచి పోయినప్పుడు ఒక ఎలెక్ట్రాన్, అణువు, వస్తువులుగా భాసిస్తుంది. నిజానికి పరిణామ మార్గ మును ఏర్పరచి, తన రూపమును నిశ్చయించుకొనునది చేతనయే. పదా ర్థములో బందీగా వున్న చేతన పరిణామ ప్రక్రియ ద్వారా తన జడత్వ ములో నుంచి మెల్లి మెల్లిగా బైటపడినప్పుడు చెట్లుగా, జంతువులుగా, మానవులుగా రూపొందుతుంది. పరిణామము ఇంకా కొంత దూరం పోతే మానవమాత్రునికన్నా అతీతమైన భూమికను కూడా ధరించ గలదు.

*

మానసిక జాగ్రశ్చేతనను గుఱించి మనకే విధమైన భావము గలదో, దానినే సాధారణముగా మనము చేతన యందుము. కారణము, ఇట్టి చేతననే మానవ ప్రాణి తాను నిద్రితుడు, మూర్ఛితుడు, లేక తది తరముగా తన భౌతిక మఱియు బాహ్య సంవేదనా ప్రకారముల నుండి వంచితుడు గానపుడు, తన శారీరక జీవనము యొక్క అధికాంశ భాగ మునందు కలిగియుండును. ఈ అర్థమున, భౌతిక విశ్వము యొక్క వ్యవస్థయందు చేతన అపవాదమే (exception) యగును గాని, నియ

మము గాదనుట స్పష్టమే. ఏలన, మనము సైతము దాని నెల్లపుడు కలిగియుండము. చేతనా స్వరూపమును గుఱించిన ఈ మోటు మఱియు పైపై భావము, దాని ఛాయ ఇంకను మన ఆలోచన మఱియు ఆలోచనా సాహచర్యములపై పడుచున్నను, ఇపుడు మన దార్శనిక చింతన నుండి నిశ్చితముగా నిర్గమించవలెను. ఏలన, మనము నిద్రించునపుడును, స్మృతితప్పినపుడు దెబ్బ తగిలినపుడు లేక మత్తుమందు సేవించినపుడు లేక మూర్ఛితులమై నపుడును — పైకి అచేతనముగా గన్పించు భౌతిక సత్త యొక్క సర్వావస్థలయందును సచేతనమగున దేదియో మన లోపల గలదని మనకిపుడు దెలియును.

అవశ్యముగా, అట్టి దృష్టియందు చేతనాశబ్దము తన అర్థమును మార్చుకొనును. అది యిపుడిక మనస్సునకు పర్యాయపదము కాదు, కింతు మనస్సు దేనియొక్క ఒక మధ్యమ రూపమో, సత్తయొక్క ఆ స్వ-చేతనశక్తి నది సూచించును. మనస్సునకు దిగువన, మనకు అవచేతనములగు ప్రాణిక మఱియు భౌతిక క్రియలలోని కది దిగిపోవును. మనస్సునకు పైన మన చేతన కందని అతిమనస్సులోనికది ఆరోహించును. కాని మూడు స్తరములందును తనను వేఱు వేఱుగా సంఘటిత పఱచుకొను వస్తు వొక్కటియే. మఱియొకసారి చెప్పవలెననిన ఇదియే చిత్తును గురించిన భారతీయ భావన. ఈ చిత్తే తన శక్తి రూపమున లోకములను సృజించును.

*

చేతన ఆత్మ జ్ఞానమును వస్తువుల పరిజ్ఞానమును కలిగించగలదు. అది స్థితిశీలము (static energy). దానికి dynamic and creative energy అనగా గతిశీలము, సృజన శీలము అయిన మరియొక శక్తి కూడా వున్నది. బాహ్య విషయములకు స్పందించరాదో లేక స్పందించ వలెనో, ఎటుల స్పందించ వలెనో తనే నిర్ణయించుకోగలదు. బాహ్యాశక్తులకు ప్రత్యుత్తరమివ్వటమే కాకుండా తనుకూడా కొన్ని శక్తులను పుట్టించి వాటిని ప్రయోగించగలదు. చేతన చిత్తు మాత్రమేగాదు, చిచ్ఛక్తి గూడ.

*

మము గాదనుట స్పష్టమే. ఏలన, మనము సైతము దాని నెల్లపుడు కలిగియుండము. చేతనా స్వరూపమును గుఱించిన ఈ మోటు మఱియు పైపై భావము, దాని ఛాయ ఇంకను మన ఆలోచన మఱియు ఆలోచనా సాహచర్యములపై పడుచున్నను, ఇపుడు మన దార్శనిక చింతన నుండి నిశ్చితముగా నిర్గమించవలెను. ఏలన, మనము నిద్రించునపుడును, స్మృతితప్పినపుడు దెబ్బ తగిలినపుడు లేక మత్తుమందు సేవించినపుడు లేక మూర్ఛితులమై నపుడును — పైకి అచేతనముగా గన్పించు భౌతిక సత్త యొక్క సర్వావస్థలయందును సచేతనమగున దేదియో మన లోపల గలదని మనకిపుడు దెలియును.

అవశ్యముగా, అట్టి దృష్టియందు చేతనాశబ్దము తన అర్థమును మార్చుకొనును. అది యిపుడిక మనస్సునకు పర్యాయపదము కాదు, కింతు మనస్సు దేనియొక్క ఒక మధ్యమ రూపమో, సత్తయొక్క ఆ స్వ-చేతనశక్తి నది సూచించును. మనస్సునకు దిగువన, మనకు అవచేతనములగు ప్రాణిక మఱియు భౌతిక క్రియలలోని కది దిగిపోవును. మనస్సునకు పైన మన చేతన కందని అతిమనస్సులోనికది ఆరోహించును. కాని మూడు స్తరములందును తనను వేఱు వేఱుగా సంఘటిత పఱచుకొను వస్తు వొక్కటియే. మఱియొకసారి చెప్పవలెననిన ఇదియే చిత్తును గురించిన భారతీయ భావన. ఈ చిత్తే తన శక్తి రూపమున లోకములను సృజించును.

*

చేతన ఆత్మ జ్ఞానమును వస్తువుల పరిజ్ఞానమును కలిగించగలదు. అది స్థితిశీలము (static energy). దానికి dynamic and creative energy అనగా గతిశీలము, సృజన శీలము అయిన మరియొక శక్తి కూడా వున్నది. బాహ్య విషయములకు స్పందించరాదో లేక స్పందించ వలెనో, ఎటుల స్పందించ వలెనో తనే నిర్ణయించుకోగలదు. బాహ్యాశక్తులకు ప్రత్యుత్తరమివ్వటమే కాకుండా తనుకూడా కొన్ని శక్తులను పుట్టించి వాటిని ప్రయోగించగలదు. చేతన చిత్తు మాత్రమేగాదు, చిచ్ఛక్తి గూడ.

*

విశ్వగతమగు సమస్తము యొక్క మూలము, ధారకము, (continent, ధరించునది), మఱియు అంత్య సత్యత, అతీత మఱియు అనంతమగు సత్తు, చిత్తు, ఆనంద-రూప త్ర్యైక (triune) తత్త్వ మనియు, ఈ తత్త్వము దివ్యపురుమని యొక్క ప్రకృతి యనియు మనము నిర్ధరించి యున్నాము. ఇందు చేతనకు రెండు పార్శ్వములు — 1. ప్రకాశకము, 2. కార్యసాధకము. అనగా 1. ఆత్మ — సంవిత్తు యొక్క స్థితి మఱియు శక్తి, 2. ఆత్మబలముయొక్క స్థితి మరియు శక్తి: కాగా ఈ రెండు పార్శ్యముల ద్వారా సత్తు తన నిష్క్రియ అవస్థయందు గాని, సక్రియ గతియందు గాని తనను దాను బొందియుండును. ఏలన, ఈ సత్తు (సత్పురుమడు) తన సృజనాత్మక క్రియయందు తన లోపల అవ్యక్తముగా దాగియున్నదాని నంతను ఒక సర్వశక్త స్వ-చేతన చేత నెఱుంగును. మఱియు నొక సర్వజ్ఞ స్వ-ఊర్జము చేత తన శక్యతల యొక్క రూపమగు విశ్వమును బుట్టించి, పాలించును.

*

అయినను నిష్క్రియ, సక్రియ అవస్థలు రెండును అనంత చేత నకు సంభవమని మనకిపుడు స్పష్టముగా దెలియును. ఇవి దాని స్థితు లలో రెండు మాత్రము మఱియు రెండును వైశ్వ సంవిత్తునందు ఏక కాలమున వర్తింపగలవు. ఇందు ఒకటి రెండవ దానికి సాక్షిగాను, ఆధా రముగాను ఉండును, లేక సాక్షిగా రెండవ దానిని చూడకయే, అచింతి తముగానే దాని కాధారముగా నుండును. లేక ఒకదాని శాంతియు నిష్క్రియ స్థితియు రెండవ దాని యొక్క సక్రియతను ఆవేశించియుండ వచ్చును, లేక అడుగున అచలముగా నుండి, తన ఉత్తలమునందు తరంగముల సచలతను పైకి త్రోయు మహాసాగరమువలె దానిని బైకి త్రోయవచ్చును. మన సత్తయొక్క కొన్ని పరిస్థితులయందు అనేక భిన్న భిన్న చేతనావస్థల ఎఱుకను ఏకకాలమున గల్గియుండుట ఏల సంభవమో, దానికి కారణముగూడ నిదియే (అనంతమునకు అనేకా వస్థలు సంభవ మనునదియే). యోగమునందు అనుభూతమగు సత్త యొక్క ఒక అవస్థ గలదు. దానియందు మన మొక ద్వివిధ చేతన యగుదుము — 1. ఉత్తలీయము, 2. ఆంతరము. ఇందు ఉత్తలీయము, క్షుద్రము, సక్రియము, అజ్ఞము, ఆలోచనా, భావములచేతను, హర్షశోక

ముల చేతను సర్వవిధ ప్రతిక్రియల చేతను ఆందోళితము; ఇక ఆంత రము శాంతము, విశాలము, సమము. ఇది ఉత్తలీయ సత్తను ఒక అచల అసంగము లేక లాలనతో గమనించుచుండును. లేక దానిని శాంత పఱచుటకును, విశాల పఱచుటకును, రూపాంతరము గావించుటకును దాని సంక్షోభముపై పనిసేయుచుండును.

స్వేచ్ఛానువాదం: రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహ శాస్త్రి, చెలసాని నాగేశ్వరరావు (దివ్యజీవనం నుండి)

చైతన్యం ఒక చిత్ శక్తి

మనస్సు, పదార్థము ఒకే శక్తి యొక్క రెండు స్థాయిలు, చైతన్య శక్తి యొక్క విభిన్న వ్యూహాములు అని మన శాస్త్రాలు ఘోషిస్తున్నాయి.

అయితే ఈ శక్తిని చైతన్యం అని మాత్రమే భావించడం ఎంత వరకు సమంజసం? ఒక విధమైన తెలివి, ప్రయోజనత్వము, స్వీయ జ్ఞానము అనునవి చేతన యొక్క లక్షణాలుగదా! అవి మన మనస్సుకు పరిచితమైన రూపాలను ధరించక పోవచ్చు. కాని చేతనలో అవి నిగూఢమై వున్నాయి. ఈ దృష్ట్యా చూస్తే ప్రతిదీ విశ్వ చేతనా సిద్ధాంత మును బలపరుస్తుందే కాని వ్యతిరేకించదు. ఉదాహరణకు సాధారణ జంతుమానసమునకు అసాధ్యమైనట్టియు, మనిషి కూడా సుదీర్ఘమైన విద్యా సంస్కృతుల ద్వారా మాత్రమే అలవరచుకో గల్గినట్టి జ్ఞానాన్ని, చక్కని కార్య నిర్వహణా కౌశలాన్ని మనం జంతువులో చూస్తున్నాం. ఈ చైతన్య శక్తి చాలా తెలివైనది. తన ఉద్దేశాన్ని, గమ్యాన్ని, సాధ నను చక్కగా గుర్తించ గల్గినది. ఈ మహాశక్తి జంతువుల ద్వారా, కీటకం ద్వారా తన కార్యాన్ని నేర్పుగా నిర్వహిస్తుండడం మనం గమనిస్తున్నాం. దీని కార్యనిర్వహణ సామర్థ్యం ఇంతవరకు భువిపై మానవుని ద్వారా ఆవిర్భవించిన అత్యున్నత మానసిక ప్రతిభకన్నా గొప్పదిగా ఉంటున్నది. జడప్రకృతి కార్యనిర్వహణమునందుకూడ "దాని కార్య విధానాల్లో దాగియున్న" నిగూఢ పరమోత్కృష్ట మేధస్సు వ్యాపించి వుండడం మనం కొనుగొంటున్నాం.

పరిణామం ఒక బృహత్తర సుధీర్ఘ ప్రణాళిక. ఈ కార్యక్రమం ఒక పరమోద్దేశంతో కూడుకొని వున్నది. వివేకవంతమైనది. పరివర్తనా ప్రక్రియలో పలు ఘట్టముల ఎన్నిక, బాహ్యా పరిస్తితులతో సర్దుబాటు జేసుకొనుట, ఉన్నత దివ్య శక్తులను నిమ్న భూమికలలో స్థిరపర చుట — ఇత్యాది కార్యములకు చేతన ఎంతో కాలమును, శక్తిని విని యోగించ వలసి వస్తున్నది. తన్మూలంగా ఆ దివ్య చేతనాశక్తి వ్యర్థ మవుతున్నదని ఒక వాదన. కాని యిలాంటి ప్రతికూల వాదనకు ఆధారం మానవ మేధస్సు యొక్క పరిమితులే అనవచ్చు. పరిమితమైన మానవ జీవిత గమ్యాలకు సరిపడే పరిమిత మానవ మేధస్సు విశ్వశక్తి కార్యాలపై తన హేతువాదాన్ని రుద్దాలని చూస్తుంది. మనం ప్రకృతి ఉద్దేశం యొక్క ఒక పార్శ్వాన్ని మాత్రమే చూస్తాం. మనం వృథా అవుతోందనే శక్తి అంతా కూడా ఆ పరిమిత పరిణామ కార్యం కొరకే వినియోగింప బడడం లేదు. విశ్వ విశాల దృష్టితో పరిశీలిస్తే గాని యథార్థం మనకు బోధపడదు. వ్యక్తిగత దృష్ట్యా చూస్తే మానవ కార్యాలలోనే శక్తి వృథా అవుతున్న సత్యం స్పష్టంగా గోచరిస్తుంది. మహత్తర విశ్వ పరిణామ దృష్ట్యా పరికించి చూస్తే, అన్ని పనులు, అన్ని ప్రయత్నాలు సక్రమంగానే, అవసరమైన పద్ధతుల్లోనే వుపయో గింపబడుతూ వున్నాయి.

ప్రకృతి బృహత్ కార్యసాఫల్యతా కార్యంలో మన దృష్టికి గోచరించే "వృథా" అనేది కూడా ఒక గుణ విశేషంగానే అవసర మయ్యే వినియోగింపబడుతూ ఉంటుంది. మనకు గోచరించని ప్రకృతి కార్యాల్లోకూడా, అన్నీ అవసరమయ్యే, ఆమెచేత సక్రమ పద్ధతిలోనే తన శక్తి ఉపయోగబడుతూ ఉంటుందని మనం విశ్వసింపవచ్చు.

జంతుజాలంలోను, వృక్షజాతిలోను, జడపదార్థాలలోను ఆ విశ్వచేతనాశక్తి యొక్క ప్రేరణ, చాలనము, మార్గ దర్శకత్వములను మనం నిర్లక్ష్యంగా త్రోసిపుచ్చుటం అసాధ్యం. విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞులు మన స్సుకు జడపదార్థమే ఆది, అంతమూ అని భావించిన కాలం వరకు, తెలివికి తెలివే ఆధారం అన్న సత్యాన్ని అంగీకరించకుండటం అనేది నిష్కపటమైన సందేహంగా ఉండేది. కాని యిప్పుడు అజ్ఞానం నుండి, అచేతన నుండి, జ్ఞానము, చేతన ఉద్భవించినవనడం కాలం చెల్లిన

మాట అవుతుంది. ఎందుకంటే జ్ఞాన చైతన్యముల రూప గుణ విశేషా లేవీ మచ్చుకైనా లేని అజ్ఞాన అచేతనముల నుండి వెలువడడం అసం భవం కదా! మానవునిచేతన ప్రకృతిచేతనా రూపమే తప్ప మరేమీ కాదు. మనస్సుకు క్రింది భూమికలలో ఆ చైతన్యం లీనమై వుంది కనుకనే, అది మనస్సులో నిర్గమించింది. ఆ చేతన మనస్సుకతీతమైన ఉన్నత భూమికలలోనికి కూడా ఆరోహిస్తుంది. ఈ ప్రపంచాన్ని నిర్మించే శక్తి ఎరుకతో కూడిన దివ్య చైతన్య శక్తి. ఈ ఉనికిలో ఆవిర్భవించినది కూడా ఎరుకతో కూడిన చిత్పురుషయే (conscious being). ఆ చిత్పురుషము యొక్క శక్తుల బహిర్గతమే ఈ ప్రపంచ పరిణామ ధ్యేయమని హేతుబద్ధంగా భావించవచ్చు.

స్వేచ్ఛానువాదం: బి. నరసింహయ్య

చైతన్యము విభిన్న వస్తువుల సంపుటి కాదు

(అనేక ముఖములు ధరించినప్పటికి మూల ద్రవ్యమొకటే)

పరమాత్మని చిచ్ఛక్తి పదార్థమునుండి సచ్చిదానందము వరకు అనేక స్తరములలో వ్యాపించి వుంటుంది. ఆ స్తరములలోని చైతన్యము వస్తుతః ఒకటే అయినప్పటికి, స్థాయిలో వ్యత్యాసముం టుంది. మనం సాధారణంగా మనస్సు, చైతన్యము ఒకటే అనుకుం టాము. కాని, అది తప్పు. ఎందుకంటే చిచ్ఛక్తి విశ్వమంతా వ్యాపించి యుంది. అతి విశాలమై, హద్దులు, పరిధులు లేకుండా వుంటుంది. కాని, మానవుని మానసిక చైతన్యమునకు హద్దులున్నాయి. ఉదా: విశ్వము లోని అనంతమైన వర్ణముల (రంగుల) లో, మానవ నేత్రాలు కొన్ని టిని మాత్రమే చూడగలవు. అటులనే అనంతమైన శబ్దతరంగాలలో ఒక పరిమిత శ్రేణిలోని ప్రకంపనములను మాత్రమే మన చెవులు వినగలు గుతున్నవి. ఈ శ్రేణిలోని కనిష్ఠ అవధి కంటే తక్కువైనా, గరిష్ఠ అవధి కంటే ఎక్కువైనా అట్టి శబ్ద తరంగాలు మనకి వినబడవు. కేవలము యోగసాధన ద్వారా మన చైతన్యము పెరిగినప్పుడే మానసిక చైతన్య

పరిధిని దాటి, అధోచైతన్యము, అధిమానస (overmental) అతిమానస (supramental) చైతన్యములను చేరుకోగలము. అంతవరకు మనకు కనబడని చైతన్య స్తరములను 'అచైతన్యము' లుగా పొరబడు తుంటాము.

ఊర్ధ్వ చైతన్యము, అధో చైతన్యము కేవలము సాపేక్ష పదములు మాత్రమే. మన సాధారణ మనస్సు యొక్క చైతన్యపు గరిష్ఠ పరిమితిని దాటితేనే గాని ఊర్ధ్వ చైతన్యము కనబడదు. అట్లే దాని కనిష్ఠ పరిమితి కంటే క్రిందికి వెళ్ళగలిగినప్పుడే అధో మానసిక చైతన్యమును చేరగలము. మనం 'టావో', 'శూన్యము' అని దేనినైతే అనుకుంటామో అట్టి అచైతన్యములో గూడా సమస్త వస్తు సముదాయమూ ఇమిడి నిగూఢంగా వుంటుంది. పైనుండి గాని, లోపల నుండి గాని, ఒత్తిడి కలిగి నప్పుడే సర్వమూ బహిర్గతమౌతుంది.

చైతన్య స్తరములు విశ్వ వ్యాప్తములు. కేవలం మన వ్యక్తిగత ఆలోచనా పరిధిలోవి కావు. కాకపోగా మన వైయక్తిక దృష్టి కోణాలు మనము ప్రస్తుతము ఏ చైతన్య స్తరమునకు చెంది యున్నామో ఆ స్తరముపై ఆధారపడి వుంటాయి. మన ప్రస్తుత చైతన్య స్థితి, సృష్టి పరిణామ గతిలో ఏ దశ వరకు ఎదిగి యున్నామో అంత వరకే ఉండగలదు.

పైన వివరించిన దానిని బట్టి తేలిందేమంటే, చైతన్యము మూలతః ఒకే వస్తువైనప్పటికీ, అందులో స్థాయీ భేధములు, స్థితి విశేషములు వేర్వేరు క్రియా రూపములు ఉంటాయి. కొన్ని దశలలో, పరిస్థితులలో, మనము దేనినైతే 'చైతన్యము' అనుకుంటామో అది అణచబడిన స్థితిలో లేదా అస్తవ్యస్త స్థితిలో లేదా మరో విధంగా వ్యవస్థీకరించబడి వుండవచ్చును. అట్లే మరియొక స్థితిలో మన మానసిక చైతన్యపు టంచులను దాటి పైకి వెళ్ళినపుడు మనలో అణచబడి గుప్తంగా దాగివున్న మరికొన్ని క్రియాశక్తులు ప్రత్యక్షము కావచ్చు కూడ.

*

మన చైతన్యము చాలా విచిత్రమైనది. దాని పరిధి విస్తృతము, విశాలము, అనంతము. మనమొక పనిలో నిమగ్నమై వున్నప్పుడు, ఒక అవస్థయందు నిమగ్నమై వున్నప్పుడు మన చైతన్యము దాని మీదనే

కేంద్రీకృతమై వుంటుంది. మిగిలిన సంవిత్తు అంతా తెర వెనక్కు పోతుంది. అంతమాత్రాన, మన పూర్ణ చైతన్యము ఎక్కడో మాయమై పోదు. అక్కడే వుంటుంది. మనము ఎప్పుడు కావాలంటే అప్పుడు దానిని పిలవవచ్చు. క్రియాత్మకము చేయవచ్చు. అనంత చైతన్యము యొక్క త్రిమార్గత్వము మనకిప్పుడు తెలియవస్తుంది. 'మాయ' యొక్క కార్యకలాపాల రహస్యము కూడ అవగాహనమౌతుంది.

మరియొక విషయము. ఒక పక్క శుద్ధ చైతన్యము శుద్ధ అస్థిత్వము, శుద్ధ ఆనందము మరియొక పక్క నిరంతరం జరుగుతున్న జగద్వ్యవహారము, కలకలము, కోలాహలములకు మధ్య పొంతనము మనస్సునకు అర్థము కాని విషయము. కాని పైన చెప్పిన దానిని బట్టి ఇదంతయు సాధ్యమేనని ఒప్పుకోక తప్పదు.

స్వేచ్ఛానువాదం: సి. కె. రామనాథ చెట్టి

చైతన్యము యొక్క క్రియారూపములు

మనిషికి మనస్సు ఉన్నది కనుక తనకే అన్నీ తెలుసునను కుంటాడు. కాని నిదానముగా ఆలోచించి చూచినట్లయితే అది యొక భ్రాంతియేయని తెలిసిపోతుంది. మనస్సు చిత్తు (లేక దివ్య చైతన్యము) యొక్క ఒకానొక కూటరూపము. దాని అధోవృత్తి, క్రియావిధానము. మనము పురోగమించి ఉన్నత చైతన్య స్థాయిని అందుకొన్నప్పుడు మనలోను, వస్తువులలోను, భాసిస్తున్న ఆత్మ మనకు ద్యోతకమౌ తుంది. అప్పుడు వృక్షములు, లోహములు, అణువులు విద్యుచ్ఛక్త్యాది సమస్తమైన భౌతిక ప్రకృతి మూర్తులలో కూడ ఒక చైతన్యమున్నదని తేటతెల్లమవుతుంది. అది మనస్సుకంటె ఏమాత్రమూ అధమమైనది కాదు గదా, అంతకంటె గంభీరమైనది, వేగమైనది, చురుకైనది. అయితే అది పైకి ఉబుసుకొని రాలేదు. ఈ ప్రాణిక భౌతిక ప్రకృతిగత చైతన్యము, చిత్తుకంటె నిమ్నస్థాయికి చెందినది. తత్స్వరూపము, క్రియా విధానము, పరిధి, సీమితములు. అయితే ఒక్కటి మట్టుకు గమనార్హము.

చైతన్యము యొక్క ఈ అధో్రకారములు (modes), నిమ్న లోకములం దెల్లడల వ్యాపించియున్న చేతనా ఒకటే.

మన అవచేతనా విభాగములలో కూడ (subconscious being) జడ ప్రకృతిగతమైన చేతనయే పనిచేయుచున్నది. అది మన భౌతికకాయము (physical being) నకు ఆధారము. అటులనే వృక్ష జాతులలో వేరొక చేతనాశ్రేణి, జంతుజాలములో మరొక చేతనాస్థాయి పనిచేయుచున్నవి. వీటి తీరుతెన్నులు మానవ మనస్సుకు అవగతము లగునవికావు. వాటి ఎత్తు వేరు, మన ఎత్తు వేరు. వాటి సరళి వేరు. తత్కారణముగా ఆ నిమ్న స్తరముల రూపురేఖలు మనకు అపరిచిత ములు. మనలో ఈ నిమ్న చేతనా విభాగములు ఏమి చేయుచున్నవో తెలుసుకొనజాలము. అది మనస్సుకంటె క్రింది చైతన్యము అగుట వలన మనకు అవగతము కాదు.

పాశవికత: మనిషిలో పశుత్వము ఉన్నదని మనకు తెలుసు, మానవ త్వమున్నదనీ తెలుసు. ఆలోచనలతో పని లేకుండానే జంతువులకు సహజముగానుండే పసి, స్ఫూర్తులు మనిషిలోకూడా ఉంటాయి. అవి కాక మానవుల విశిష్ట సంపదలైన మనస్సు, భౌతిక జీవితము కూడా ఉన్నాయి. మానవుడు ఊర్ధ్వస్తరములలోని జ్యోతిశ్శక్తులను గ్రహించి తన జీవితమును వెలిగించుకొనుటలో కూడ సమర్థుడు.

పశువుకంటె నిమ్నము: మనిషిలో ఉన్నది కేవలం పాశవిక జీవితమే కాదు. అంతకంటె కనాకష్టమైన మరో జీవి (subhuman being) కూడా ఉన్నాడు. అయితే దీనికంతకు మకుటము పాశవిక జీవి! దాని క్రింద పశువుకంటె హీనమైన అవపశువు (sub-animal), కేవల ప్రాణి కములు (merely animal) కూడా ఉన్నాయి. వీటి కార్యకలాపాలను గురించి ఉన్నత జీవియైన మానవునకు ఎట్లా తెలుస్తుంది? sub-animal క్రింద subvital ఉన్నది.

శారీరక చైతన్యము: మనము యోగము ద్వారా మరింత సూక్ష్మాతి సూక్ష్మ జ్ఞానమును సంతరించుకొన్నప్పుడు భౌతిక శరీరానికి కూడ

తనదైన ఒకానొక భౌతిక చైతన్యమున్నట్లు తెలియవస్తుంది. దాని అలవాట్లు, సహజ పసి, క్రియలు వేరు. మన స్థూలప్రకృతికంటె భిన్నము. అది మన సంకల్పమును ప్రతిఘటించి తన మాటనే నెగ్గించు కొంటుంది. ఇదండీ, పైకి ఎంతో చక్కగా కనబడుతున్న ఈ మనిషి యొక్క నగ్న స్వరూపము! ఈ విభిన్న స్తరముల పరస్పర ప్రభావ ములు, సంఘర్షణలే, ఈ కప్పలతక్కెడ మేళమే మానవ జీవితపు సంక్షోభమునకు హేతువు. ఏలన మానవుడు పరిణామ ప్రక్రియా జని తము. కేవలభౌతిక, అవప్రాణికస్థాయి మొదలుకొని మానసికస్థాయి వరకు గల పరిణామ చరిత్ర సర్వస్వము అతనిలో మూర్తీభవించి యున్నది.

ఈ పరిణామ ప్రక్రియ సృష్టిగతమైన కొన్ని శక్తుల ఆవిర్భా వమునకు ఒక సాధనము. మనలో మనకంటె క్రింది స్థాయికి చెందిన అధమ వ్యక్తిత్వము, అధమ స్తరములు (subnormal selves and sub-human planes) చోటు చేసుకొన్నట్లుగానే మానసిక పురుమనకు మించిన మహోన్నత మానవ (supernatural and superhuman) స్తరములు కూడ కలవు. సృష్టిగతమైన ఈ చిత్‌శక్తి ఆ స్తరములలో ఇతర భూమికలను దాల్చి, ఇతర రీతులలో వర్తించి, ఇతర సిద్ధాంత ముల ననుసరించి అనంత వైభవములతో తులతూగుతూ వుంటుంది. మన వేద ఋషులు మన మనస్సుకు పైన స్వయం ప్రకాశము, సంకల్పసిద్ధిశీలము అయిన సత్యలోకమును శోధించి కనుగొనిరి. అది మన మనస్సుకంటె మేలైన స్థాయికి చెందినది. మనిషి మానసిక జీవి కనుక తన మానసిక విజ్ఞానముతో, అనుభవముతో, తన జీవితమును ఏ విధముగా నియమించుకుంటాడో, అదే విధముగా ఈ సత్యలోక ప్రాప్తివలన తన మనస్సు, వివేచనా సామర్థ్యము, భావసంపద, ఆవేశ ముల, ఆవేదనలన్నిటిని మానవ ధర్మానుసారముగానే వాటివాటి మూలసత్యానుసారముగా నియమితమవుతాడు. ప్రభావితమవుతాడు. అపుడిక మనిషి తడుముకోనవసరము లేకనే స్వత స్సిద్ధ జ్ఞానమును కలిగి యుంటాడు. ఏలన సత్యమే అతని చేతులలో ఉన్నది. అపుడిక ఇచ్ఛకు, క్రియకు మధ్య ఘర్షణ ఉండదు. సహజ జ్ఞానానికి (instincts) ప్రేరణలకు నడుమ, కోరికల సిద్ధికి, మనస్సులోని భావాలకు నైజానికి

మధ్యన ఏ విధమైన అగాధముగాని, సంఘర్షణగాని వుండదు. ఎందు కంటే సత్యపరిపాలనలో అన్ని విశ్వాసములకు, భావములకు, నెరవే ర్చుటలోను మూలములోను క్రియలలోను పర్యవసానములోను పర స్పర పొంతనము సామరస్యములే భాసించును.

కాని, ఈ భూమికకు అతీతమైన, దీని ద్వారా లభించగల ఇతర భూమికలు గూడా ఉన్నాయి. ఈ భూమికలలో సాక్షాత్తుగా 'చిత్' మనముందు ప్రకాశితమవుతుంది. నానావిధమైన రూప సృష్టికి, అను భూతికీ ఉపయోగించబడే ఈ వివిధ చేతనకంతకూ మూల స్రోతస్సు, ఆద్య పూర్ణత్వం ఈ చిత్. ఆ భూమికలలో సంకల్పం, జ్ఞానం, సంవే దన, మన ఇతర ప్రవృత్తులు, శక్తులు, అన్ని విధాలైన అనుభవాలు కేవలం సమరసాలు, సహచరులు, ఏకీభూతాలు అవటమేగాక చేతన యొక్క ఒకే సత్తగా, శక్తిగా ఉంటాయి. ఈ చిత్తే తనను తాను సత్య స్తరము పైన అతిమానస రూపం ధరించేటట్లుగా పరివర్తితం చేసుకుం టుంది. మానసిక స్తరం పైన మానసిక బుద్ధి, సంకల్పం, భావావేశం సంవేదనల రూపాన్ని ధరిస్తుంది. దీనికంటె నిమ్న భూమికల పైన, ఉపరితలం మీద, తమపై సచేతనమైన అధికారం ఏమీలేని అంధ కారమయ శక్తికి సంబంధించిన ప్రాణిక, భౌతిక, అంధప్రేరణల, ఆవే శాల అలవాట్ల రూపాన్ని ధరిస్తుంది. సమస్తమూ చిత్. ఎందుకంటే సమస్తమూ సత్. సమస్తమూ మూలచేతన యొక్క నానావిధమైన చలనం. ఏలననగా సమస్తమూ మూలసత్తకు చెందిన నానావిధ చలనం.

మనం చిత్‌ను పొందినప్పుడు, చూచినప్పుడు, తెలుసు కొన్నప్పుడు స్వీయ సత్తాగతమైన ఆనందం దీని సారతత్త్వమని గూడా మనకు తెలుస్తుంది.

అనువాదకులు: సి. కె. రామనాధచెట్టి, రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహ శాస్త్రి, జనస్వామి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి (యోగసమన్వయం నుండి)

చైతన్యంయొక్క కేంద్రీకరణము

చైతన్యం ఆత్మగతంగా, కర్తగా (subjectively), దేహ, ప్రాణిక, మనో, చైత్య చేతనా రూపాలను ధరిస్తుందని తెలిసికోవడం ఎక్కువ కష్టమేం కాదు. ఎందుకంటే ఇవన్నీ మనిషిలో వున్నాయి. కాని బాహ్య చేతనలో కలగాపులగంగా వున్నాయి. వాటి యథార్థ రూపం మనిషి అంతరాంతరంలో దాగి వుంది. బాహ్య వ్యవహారంలో నిమగ్నమైవున్న చేతనను అంతర్ముఖ మొనర్చినచో మనం వాటిని గ్రహించ గల్గుతాము. మనలోని చేతన బాహ్య వ్యక్తిలో కేంద్రీకృతమైనప్పుడు వీటన్నింటిని ఒక గోడ వెనుక లేదా ఒక తెర వెనుక వుంచవలసి వస్తున్నది. అది వెనక్కు మరలి ఆ అడ్డుగోడను లేదా తెరను పడగొట్టి అంతర్భూమికలలో కేంద్రీకృతం కావాలి. దీన్నే మనం అంతర్ముఖం కావడం లేదా లోపల జీవించడం అంటాం. అప్పుడు మన బాహ్యసత్తా చిన్నదిగనో, కృత్రిమమైనదిగనో గోచరిస్తుంది. అంతట మనం మనలోని మహత్తరమైన సుసంపన్నమైన, అక్షయ దివ్యసామ్రాజ్యాన్ని గుర్తించగల్గుతాము. అదే విధంగా మనలోని చేతన మన నిమ్న భూమికలైన మనః ప్రాణ దేహములకు, ఆధ్యాత్మిక సామ్రాజ్యంగల ఉన్నత భూమికలకు మధ్య ఒక ఆచ్ఛాదనాన్ని ఏర్పరచింది.

ఆ ఆధ్యాత్మిక సామ్రాజ్యంలో ఆత్మ నిరంతరం స్వేచ్ఛగా అనంతంగా వెలయుచూ వుంటుంది. చేతన ఆ కప్పును ఛేదించి కాని లేదా తెరచి కాని ఆరోహించి స్వేచ్ఛాయుతమైన, విస్తృతమైన, ప్రకాశవంతమైన ఆత్మగా రూపొందగలదు. లేదా ఉన్నత భూమికల ప్రభావాన్ని, ఉన్నత చేతనా శక్తిని నిమ్నప్రకృతి లోనికి అవతరింపచేయనూ గలదు.

దానినే మనం చైతన్యం అంటాము. అది బహుళ శకలముల కూర్పు కాదు. అది ఆద్య వస్తువు. తన ఇచ్ఛ వచ్చిన విభాగములకు తన యిచ్ఛ వచ్చిన రూపములనిచ్చి ఆవిర్భవింప జేయగలదు. ఆధ్యాత్మిక భూమికలనుండి క్రమక్రమంగా క్రిందికి దిగివచ్చి పదార్థములో నిమగ్నము కాగలదు. లేక క్రిందినుండి పరిణామ ప్రక్రియ ద్వారా ఊర్ధ్వగతమై ఉన్నత భూమికలనందుకొనవచ్చు. ఆ చేతన నీలో

"అహం" రూపంలో పనిచేయదలిస్తే దాన్ని నీవు "నేను" అని వ్యక్తి గతంగా భావించి అదే సర్వం చేస్తోందనుకుంటావు. నీ అవధులను ఛేదించి విముక్తిచెంద ప్రారంభిస్తే, అప్పుడు "నేను" అన్న భావన అనంతంలో లీనమై పోయేదాకా నీవు దానిని విస్తృతి చెందింతువు. లేదా దాన్ని నీవు వదలివేసి ఆధ్యాత్మికంగా వికసింతువు.

*

చైతన్యం ఎక్కడ కూర్చుంటే, ఎక్కడ కేంద్రీకృతమైతే అక్కడ ఈ "నేను" తనము అతుక్కుంటుంది. "అహం" లో కేంద్రీకరించి నప్పుడు నీవు "అహం" తో తాదాత్మ్యం చెందుతావు. మనస్సులో కేంద్రీకరించినప్పుడు మనస్సుతోనూ, దాని కార్యాలతోను తాదాత్మ్యం చెందుతుంది. చైతన్యం బాహ్యం వైపు లక్షిస్తే అది బాహ్య సత్తాలో జీవిస్తుందని చెప్పాలి. అప్పుడది తన అంతర్మానసము, అంతః ప్రాణ శక్తి, అంతరాంతరాలలోని చైత్య పురుషము (Psychic being) లను మరిచి పోతుంది. అది అంతర్ముఖమైతే, తనను తాను అంతః పురుష ముగా గ్రహిస్తుంది. ఇంకా లోలోనికి వెళ్ళితే అది తనను చైత్య పురుష ముగ గుర్తించుకొంటుంది. దేహం విడిచి ఉన్నత భూమికల వైపు ఆరోహిస్తే, తాను మనస్సు కాదని, ప్రాణం కాదని, దేహం కాదని, తాను కేవలం "ఆత్మ" యేనని తెలిసికొంటుంది. దీనికంతకి హేతువు ఆ చేతన యొక్క కేంద్రీకరణమే. కనుకనే సాధకుడు అంతర్ముఖుడగు టకు తన చేతనను హృదయంలోను, ఉన్నత భూమికల లోనికి ఆరోహించుటకు మనస్సులోను కేంద్రీకరించాలి. సర్వమును నిర్ణయిం చేది చేతన యొక్క ఇచ్ఛయే. వ్యక్తిని ప్రముఖంగా మనోమయునిగా, ప్రాణమయునిగా, దేహిగ, లేక చైత్యపురుమనిగ రూపొందిచుటకు గాని, లేదా అతన్ని ప్రకృతి బద్ధునిగ చేయుటకు గాని, లేదా పురుమ నిగ ప్రకృతినుండి విముక్తిని చేయుటకుగాని, చైతన్యం యొక్క ఇచ్ఛయే నిర్ణయ కర్తగా కొనసాగును.

స్వేచ్ఛానువాదం: బి. నరసింహయ్య

పదార్థంలో చైతన్యము

చేతన మనిషిని ఆశ్రయించి వున్నప్పుడు మనస్సుగా తోస్తుంది. అటు లనే జడ పదార్థములో మనస్సుకు సమానాంతరమైన స్థితి ఏదైనా ఒకటి ఉన్నదా అనేదే ప్రశ్న. మానవులకు 'మనస్సు' వలన 'నేను' అనే భావన కలుగుతుంది. అదే విధంగా పదార్థానికి కూడ ఒక 'నేను' అనే భావం ఉంటుంది. కాని దాన్ని గురించి మన కేమియు తెలియదు. పదార్థగత చైతన్యము మనస్సు కంటే భిన్నమైనది. మానసిక జ్ఞానము దానిని అందుకోలేదు. దీని వలన తెలియునది ఏమనగా చైతన్యము మానవుల సొత్తు మాత్రమే కాదు — నింగినుండి నేల వరకు విస్తరించి అనేక భూమికలను దాల్చి వుంటుంది. ఈ శీర్షికలో వాటి రూపు రేఖలను గురించి తెలుసుకొనెదము.

చేతన యొక్క వైశాల్యము ఎంత పెరిగినా సరే అది భౌతిక వ్యవహారమే తప్ప మరేమీ కాదంటారు భౌతికవాదులు. దానికి భౌతిక అవయవాలతో అవినాభావ సంబంధమట. అవయవాలను చేతన ఉప యోగించదనియు, అవయవాలే చేతనకు మూలమనియు వారి వాదన. అయితే ఈ వాదము ఆధునిక విజ్ఞాన కడలి తాడింపుకు తట్టుకోలే కుండా యున్నది. దాని సంజాయిషీలు మరీ విపరీతంగాను, విడ్డూరం గానూ ఉంటున్నాయి. చేతన యొక్క పూర్ణ స్వరూపము అతి విశా లము. ఇంద్రియాలు, నాడులు, మెదడుల స్తోమత కంటె వెయ్యిరెట్లు అధికము. అంతేకాదు. ఈ అవయవములన్నీ మన సాధారణ ఆలోచన లకు, చైతన్యమునకు ఉపకరణములే కాని మూలములు కావు. చైత న్యము తన ఊర్ధ్వ గతులలో మెదడును తయారు చేసి దానిని వాడు కుంటుందే గాని మెదడు చైతన్యమును తయారు చేయనూ లేదు, దానిని వాడనూ లేదు. జీవమునకు అవయవములు అనివార్యములు కాదనియు, గుండె ఆగిపోయినప్పటికి ప్రాణానికి హాని లేదనియు మనము అప్పుడ ప్పుడు వింటూనే వుంటాము. అదే విధంగా ఆలోచనలకు మెదడు అత్యవసరం కాదు. ఉదా: యంత్రములు ఆవిరి శక్తిని, విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పన్నం చేస్తాయి. ఆవిరిలోను, విద్యుత్తులోను ఉన్న శక్తికి ఆ

యంత్రములు సాధనములు మాత్రమే కాని మూలములు కావు. అటు లనే మన భౌతిక కాయము ఆలోచనలకు, చైతన్యమునకు ఉపకరణమే కాని మూలము కాదు. ప్రప్రథమమైనది శక్తి గాని, సాధనములు గావు. దీని దృష్ట్యా మరి కొన్ని విషయములను మనం పరిశీలించ వచ్చును. జడ పదార్థములో కూడ ఒక విధమైన మనస్సు (మానసిక చైతన్యము) ఉన్నప్పుడు వస్తువులలో కూడ ఒక విధమైన అవచేతనా మానసము (subliminal mind) విశ్వవ్యాప్తముగా ఎందుకు ఉండగూడదు? అటు లనే ఉండవచ్చును. కాని సరియైన అవయవములు లేని కారణంగా దాని ఉనికిని పైకి ప్రకటించుకోలేదు. దీనిని బట్టి ఉదయించే మరొక ప్రశ్న — పదార్థము చైతన్య రహితమా లేక ఆ చైతన్యము సుషుప్తి గతమా? పరిణామ ప్రక్రియ దృష్ట్యా ఈ సుషుప్తి ప్రారంభ దశది కాని మధ్యమ దశది గాదు. మనుషులలో కూడ నిద్ర అనగా చైతన్యము అంతర్గతమగుటయే గాని, చైతన్య రాహిత్యము కాదు గదా — సుషు ప్తిలో మన శరీరము బాహ్య ప్రేరణలకు స్పందించక అంతః కేంద్రీ యమై ఉంటుంది గదా! బాహ్య ప్రపంచములో ప్రకాశించుటకు అవస రమైన ఇంద్రియములు ఇంకను ఏర్పడని సృష్టి ఏదయినా ఉన్నట్లయితే, దాని స్వరూపమిట్లా వుండాలి గదా. సుషుప్తి గతమైన సృష్టిలో గూడ జాగృతమైవున్న ఒకానొక ఆత్మ, ఒక పురుషుడు భాసించడూ!

మనము ఇంకా కొంచెం దూరం పోతే ఈ విధంగా వాదించ వచ్చు. అవచైతన్య మనస్సు (subconscient) మన బాహ్య మనస్సు కంటె వేరైనది కాదు. జాగృత మానవునికి తెలియకుండా మనస్సు క్రింది భాగంలో పనిచేస్తుంది — ఇంకా ప్రగాఢంగా, విశాలంగా కూడా పని చేస్తుంది. ఇది కాకుండా అంతస్థలీయము (subliminal) అనే మరొక స్థాయి, ఈ విధమైన నిర్వచనములచే బంధింపబడనిది ఒకటి వుంటుంది. దాని సామర్థ్యము మన మనస్సు కంటె, జాగృత మాన సము కంటె చాలా భిన్నమైనది, వెయ్యి రెట్లు పెద్దది. మన మనస్సుకు క్రింద అవచేతనము ఉన్నదని ఏవిధంగా చెప్పుకుంటున్నామో, అదే విధంగా అతిచేతనము (superconscient) అనే మరియొక చైతన్య శ్రేణి కూడయున్నది. దాని పరిధి, సామర్థ్యము, చైతన్య వ్యవస్థ మనకు తెలి సిన మనసు కంటె విపరీతమైన ఘనములు. మరియు మనలోని అంత

స్థలీయము మన మనస్సు కంటె క్రింది భాగంలోనున్న అవచేతనము లోకి కూడా వ్యాపించి ఉండవచ్చును కదా! మనలోను, సృష్టిలోను, మనస్సు కంటె క్రిందను కొన్ని చేతనా స్థాయిలు — అవమానసిక ములు (submental), ప్రాణిక, భౌతిక చైతన్యములు వీని నామధేయ ములు — ఉండవచ్చును గదా! ఇదే నిజమైనట్లైతే వృక్షములలోను, లోహములలోను కూడ ఒక విధమైన శక్తి — దీనిని కూడా మనము చైతన్యము యొక్క ఒక శ్రేణి అని పిలుద్దాము — ఉండవచ్చును. ఇది మానవులలోను, జంతువులలోను ఉండే మనస్సుగాదు. మనస్సు యొక్క మరియొక అవతారము.

పైన చెప్పినదంతా నిజమేనా అనిపించవచ్చు. మనము నిష్పక్ష పాతంగా విచారించినట్లైతే ఇది తప్పకుండ నిజమేననిపిస్తుంది. అయి తీరాలి. మన లోపల సైతము అట్టి ఒక ప్రాణిక చేతన గలదు. అది శరీరములందును, స్వయంచలిత ప్రాణిక వృత్తులందును పనిసేయును. ఇట్లు పనిసేయుట చేత, మనము ప్రయోజనకర కార్యముల నెరపు దుము. మఱియు మనస్సునకు అపరిచితమగు ఆకర్షణ, వికర్షణలకు — రాగ, ద్వేషములకు — లోనగుదుము. కాగా, పశువులందు ఈ ప్రాణిక చేతన ఇంకను అధికతర ప్రాధాన్యముగల అంశమగును. వృక్షము లందు, వాని లోపలి అంతఃస్ఫూర్తినిబట్టి, అది మనకు స్పష్టమగును. వృక్షము యొక్క అన్వేషణములును పరావర్తనములును, దాని యొక్క సుఖదుఃఖములును, దానియొక్క నిద్రాజాగరములును, ఒక భారతీయ వైజ్ఞానికుడు కఠోర, శాస్త్రీయ పద్ధతుల ద్వారా వెలుగులోనికి తెచ్చిన దాని విలక్షణ జీవనమంతయును — ఇవి యన్నియు చేతన యొక్క క్రియలే. కాని మనము చూడగలిగినంత వరకు మనశ్చేతన యొక్క క్రియలు గావు. కనుక ఒక అవమానస, ఒక ప్రాణిక చేతన యున్నద నుట నిక్కువము. దీని ప్రాథమిక ప్రతిక్రియలు సరిగ్గా మానసిక చేతన యొక్క ప్రాథమిక ప్రతిక్రియల వంటివే అయినను, అతిచేతన సత్త తన స్వానుభవ సంఘటనమునందు ఎట్లు మానసిక సత్తకంటె భిన్నమో, ఇదియు నటులే తన స్వానుభవ సంఘటనమునందు మానసిక చేతన కంటె భిన్నముగా నుండును.

కాని ప్రాణము మఱియు చేతనల యొక్క పరిధి, మనకేది కేవలము భౌతికముగా గన్పించునో, ఆ ద్రవ్యములో లేదనియు, అక్కడకు చేరక పూర్వమే ఆగిపోవుచున్నదనియు అనుకొనుటకు మనకే కారణము గన్పించదు. ధాతువునందును, మృత్తిక యందును మఱియు ఇతర 'నిర్జీవ' రూపములందును ఒక విధమగు అస్పష్ట జీవన ప్రారంభము, మఱియు బహుశః ఒక విధమగు ప్రతిరుద్ధ (suppressed) చేతన గలవని, లేదా కనీసము తరువాత చేతన కాగల ప్రథమ పదార్థముండవచ్చునని నేటి పరిశోధన మఱియు విచారణల యొక్క ప్రగతి మనకు ప్రాయః సూచించును. కేవలము భేదమిదియే — నేను దేనిని ప్రాణిక చేతనయని చెప్పియున్నానో, దానిని వృక్షమునందు మనము గుర్తించి, భావించ గలుగుచుండగా, ద్రవ్యము యొక్క, అనగా నిశ్చేష్ట రూపము యొక్క చేతనను గ్రహించుట లేక ఊహించుట మనకు కష్టముగానున్నది. మరియు దేనిని గ్రహించుట లేక ఊహించుట మనకు కష్టముగా గన్పించునో, అది లేనే లేదని చెప్పుట మన హక్కు — అని తలంచుచున్నాము. అన్వేషించుచు పోగా పోగా వృక్షసత్వము యొక్క లోతుల వఱకు చేతన గలదని కనుగొనినపుడు, ప్రకృతి యందు దాని విస్తారమున కచ్చట అకస్మాత్తుగా ఒక అఖాత ముండగలదని మన మేమాత్రము విశ్వసింపజాలము. ఒక వర్గము తప్ప, తక్కిన వస్తువర్గము లన్నియు నెపుడు ఒక ఏకతను బైటపడి అంగీకరించునో మఱియు నా ఒక వర్గమునందు సైతము అది నిరాకృతము గాక, ఎక్కువ గుప్తముగా మాత్రమే యుండునో, అపుడా ఏకత సర్వత్రను గలదనుకొనుటకు బుద్ధి కధికారము గలదు. మఱియు నిట్లు మనమా ఏకత అవిచ్ఛిన్నమని అంగీకరించుచో, అపుడు ప్రపంచమునందు పనిసేయుచున్న శక్తి యొక్క సర్వరూపములందును చేతన గలదను పర్యవసానమునకు వత్తుము. ఒక చేతన లేక అతిచేతన పురుషుడు సర్వరూపములందు సమముగా నివసించకపోయినప్పటికి, ఆ రూపము లన్నింటి యందును సత్త యొక్క ఒక చేతనా శక్తి గలదు. మఱియు నా రూపముల వెలుపలి భాగములు సైతము దానిలో స్పష్టముగనో అస్పష్టముగనో పాల్గొనును.

*

మన నిద్రావస్థలో సుషుప్త చైతన్యం మాత్రమే వుంటుందనియు జాగృతావస్థలోని చైతన్యం కూడా మన పూర్ణచైతన్యంలోని ఒక లేశము మాత్రమే అన్న మన ప్రాచీన ఋషుల వాక్యము నిస్సంశయముగా సత్యమే. కాని మనం మనస్సు యొక్క పూర్ణస్వరూపమును ఇంకను దర్శించలేదు — మన జాగృత చైతన్యము దాని పైపూత మాత్రమే. మన మనస్సు వెనక అంతస్థలీయము లేక అవచైతన్యము (subliminal or subconscient) — దాని విరాడ్రూపమొకటున్నది. దాని సామర్థ్యము అనంతము — ఇంత వరకు మానవమాత్రులెవరూ కనివిని ఎరుగనంతటి అత్యద్భుతములకు నిలయము.

స్వేచ్ఛానువాదం: రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి, చెలసాని నాగేశ్వరరావు (దివ్యజీవనము నుండి)

విశ్వచైతన్యము

వైయక్తిక చైతన్యము వ్యాప్తిచెంది విశ్వమును ఆక్రమించుకొని దానితో క్రీడించగలదు. దాని లోపలికి ప్రవేశించి, దాని చేష్టలను గమనించి, దానితో బేరసారాలు సలిపి, దానంత పరిమాణమును పొందగలదు. దానిని తనలోకి గ్రహించగలదు. పాతయోగములలో చెప్పినట్లు నీలో బ్రహ్మానందమును ధరించుట అనగా ఇదియే.

విశ్వచేతన అనగా విశ్వాత్మకు, విశ్వప్రకృతికి, దానిలోని సర్వభూతములకు చెందినది. మనమొక విషయమును గుర్తించాలి. ఈ విశ్వచైతన్యము యొక్క వైయక్తికత, వైశ్వాన్వికత ఒకటే. ఈ రెండు సజాతీయములు. అయితే ఆ ఏకతలోకూడా ఒక విశిష్టత ఉంటుంది. వ్యక్తిచైతన్యము ఈ విశ్వ చైతన్యములోని ఒక భాగమే అయినప్పటికి అది తన ప్రత్యేకతను విస్మరించదు. వ్యక్తియొక్క తత్వమంతా విశ్వచైతన్యంలోనుంచే వస్తుంది. కాని మధ్య ఒక గోడ ఉంటుంది. ఆ గోడను కూల్చి వేసినప్పుడు మనిషికూడా విశ్వాత్మతోటి, విశ్వప్రకృతి చేతనతోటి తాదాత్మ్యము చెంది అందులోని శక్తుల విలాసములను తిలకించగలుగుతాడు. తన ఇంద్రియములతో శీతోష్ణములను ఎటుల గమనిం

మునో, అటులనే విశ్వాంతర సంఘటనలను గమనించును, విశాల విశ్వ మంతయు యిప్పుడు తన అనుభూతికి క్షేత్రము.

*

1. The spiritual consciousness is that in which we enter into the awareness of Self, the Spirit, the Divine and are able to see in all things their essential reality and the play of forces and phenomena as proceeding from that essential Reality.

2. *విశ్వచైతన్యము:* అహంకారము, మనస్సు, శరీరముల జ్ఞానమును దాటి, వాటి అవధులను ఛేదించిన పిదప కలిగే విశాల విశ్వము యొక్క అభిజ్ఞతియే విశ్వచైతన్యము. ఆ విశాల విశ్వము విశ్వాత్మతో నిండి వుంటుంది. విశ్వశక్తులు, విశ్వమానసిక శక్తులు, విశ్వ ప్రాణ శక్తులు, విశ్వ పదార్థ శక్తులు మరియు విశ్వ అధిమానసిక శక్తుల (overmind forces) ఖేలనమే ఈ విశ్వము యొక్క స్వరూపము. అయితే వీటన్నిటి జ్ఞానము ఒకేసారి కలగదు. విశ్వచేతనానుభూతి క్రమేపి కలుగుతుంది — అప్పుడు మన అహంకారము, శరీరము, మనస్సులు వెంటనే మాయమై పోవు. అవి మన జ్ఞానములో ఒక మూల మాత్రమే వుంటాయి. ఇతర మానవులుకూడా మనమే. మనలోని భాగమే. లేక మన ఛాయా విభేదములే. స్వల్ప భేదములతో ఇతరులలో ప్రతిబింబించిన వ్యక్తిరూపములే. నీవే ఆ ఘనతర విశ్వాత్మవు. అదియే నీ బృహత్స్వరూపము. ఈ అనుభూతి విచిత్రంగా వుంటుంది. వస్తువులన్నీ వేరువేరుగా కనబడతాయి. అనుభూతమవుతాయి. ప్రపంచము యొక్క స్వరూపమే మరియొక విధముగా, మామూలు మానవానుభూతి కంటె పూర్తిగా భిన్నముగా వుంటుంది. బాహ్య ప్రపంచకమును తెలుసుకొనుటకు ఇక మనస్సుతో పని లేదు. పంచేంద్రియాల అవసరము లేదు. ఎందుకంటే ఇది సూటిగా కలిగే జ్ఞానము. అయినప్పటికి పొరపాటుకు అవకాశము లేకపోలేదు. ఎందుకంటే జ్ఞానమును పొందుటకు మనస్సు యొక్క ఛాయల పాత్ర వున్నంత వరకు అది తప్పదు. అయితే ఇప్పుడు కలిగే ఈ జ్ఞానము యొక్క స్వరూపము భిన్నము. అది నూతనము. బాహ్యవస్తువుల అనుభూతి అతినూతనముగాను అతి విశాలముగాను, చాలా గాఢముగాను జరుగుతుంది. వాటిని చూచుటలోను,

తెలుసుకొనుటలోను, స్పర్శించుటలోను అదే విధమైన విశాలత్వము భాసిస్తుంది. జ్ఞానము అనంతమై ఎంత దూరమైనా పోగలదు. విశ్వ చైతన్యము కలిగినప్పుడు అహంకూడ విశ్వమువలె విశాలమై అసుర శక్తుల వేధింపులకు మరింత ఎక్కువగా అవకాశము కలుగుతుంది. ఏలన అవికూడా విశ్వచైతన్యములోని భాగములే. సత్యమును ఆవిష్క రించనీయక దానిని ఎదురించుటకు అవి ఎప్పుడూ సిద్ధంగానే ఉంటాయి. ఈ విషయములన్నిటినీ అనుభూతిపరంగా తెలుసుకోవలసి నదే. అందులకు మానసిక జ్ఞానము నిరుపయోగము. విశ్వచైతన్యములో ప్రవేశించి దానిలో సురక్షితంగా చరించేందుకు అహంకారాతీతమైన చిత్తశుద్ధి చాలా అవసరము. చైత్యపురుషుడు కూడ ఏ మాత్రము తడ బాటు లేక దైవోన్ముఖమై, దివ్య సత్యశీలియై మనిషికి ముందర భాగ ములో నిలిచి నేతృత్వమును వహించవలెను.

3. *సాధారణ చేతన:* మనిషి బాహ్య వస్తువులను పంచేంద్రియాల ద్వారా, బాహ్య మనస్సుతో, భౌద్ధికంగా మాత్రమే తెలుసుకుంటాడు. ఈ ప్రపం చమును నడిపించే శక్తులను గురించిన ఊహకూడ అతనికుండదు. వాటియొక్క బాహ్యాభివ్యక్త రూపములు, పర్యవసానములు మాత్రమే అతనికి తెలుస్తాయి. మనస్సులో కొంత అంతరంగిక జ్ఞానము భాసించ వచ్చు. ఇంకా లోతుగా చైత్యవీక్షణము, చైత్యప్రేరణ, ఆధ్యాత్మిక పరి జ్ఞానము కలుగవచ్చు. అయితే మామూలు చైతన్యములో ఉన్న మని షికి ఇవన్నియు అనుషంగికములు మాత్రమేగాని దాని స్వరూపమును ఏమాత్రము మార్చజాలవు.

*

సర్వాతీతము, సర్వగతము, వ్యక్తిగతము — ఈ మూడును సకల సృష్టినీ అంతర్భూత మొనర్చుకొని అద్దానియందర్గతమై, అద్దాని లోనికి చొచ్చుకొని ప్రవేశించిన శక్తిత్రయము. ఇదియే మొట్టమొదటి మూర్తిత్రయము. చైతన్య వికసనమున గూడ మూలభూతమైన తత్వ ములీ మూడే. పరమసత్యపు పూర్ణానుభూతి మనకు కలుగవలెననిన, ఈ మూడింటిలో దేనినీ నిర్లక్ష్యము చేయుటకు వీలు లేదు. వ్యక్తి చేత నలోనుండి విస్తృతతర విశ్వచేతనలోనికి మనము మెలకువను పొందు

రము. కాని, నానావిధ రూపవిశేషములతోడను, శక్తివిశేషములతోడను గూడిన యీ విశ్వచేతనలోనుండి కూడా, దానికంటె మహత్తరమై, నిరపేక్షమైన కేవలత్వమున సుప్రతిష్టమగు నఖండ చేతనలోనికి మన మారోహింప వలసి యున్నది. అయినను, ఈ యారోహణమున, మనచే వదిలివేయ బడినట్లు గోచరించు వాటిని మనము నిజముగా విడిచి పెట్టివేయుట సంభవింపదు. వాటిని మనము చేపట్టి రూపాంతరము చెందింతుము.

ఏలయన, ఈ మూడును ఒక దానిలో నొకటి నిత్యముగ విలసిల్లుచుండెడి ఉన్నత స్థాయి ఒకటున్నది. ఆ స్థాయిలో నవి సామరస్య పూర్వకమగు నేకత్వమందు మహదానందమున సుసంఘటితములై యున్నవి.

స్వేచ్ఛానువాదం: రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి, కమలాకర వేంకటరావు (యోగసమన్వయము)

అజ్ఞానమనగానేమి?

అజ్ఞానమనగా అవిద్య. ఖండ చైతన్యము, తన్మూలము అయిన అహంకారిక మనస్సు, జీవితము ఈ ఖండ చైతన్యము యొక్క చిహ్నలు. విశ్వ చైతన్యము అతిమానసము (Supermind) నుండి విచ్ఛిన్నమై, అఖండ సత్యమును, మానవుని యథార్థ తత్వమును, దివ్యచైతన్యమును, దివ్యశక్త్యానందములను పోగొట్టుకొన్నది. తత్ఫలితమే ఈ అజ్ఞానము. తత్పర్యవసానములే పాక్షిక సత్య జ్ఞానములపై నిర్మితమైన గల జగత్తు, చిన్మయ విజ్ఞాన జన్యములైన సత్యాజగత్తు, దివ్య సామరస్యముల బదులు సృష్టించబడిన ఈ అంధకార జగములు. ఇవి అర్థసత్యములు, అర్థఅసత్యములు. దీనినే శంకరుడు వంటి కొంతమంది తాత్త్వికులు 'మాయ' అనే రంగు పులిమి దైవము యొక్క అత్యున్నత సృజన శక్తిగా భ్రమ పడ్డారు. కాని దాని చాటున గల ఘనతర సత్యాన్ని గ్రహించ లేదు. ఈ సృష్టిగతమైన చైతన్యమంతా పూర్ణజ్యోతినుండి విచ్ఛిన్నమైనందున అది సీమితము. వికారము చెందినది. అది దేనినైతే

చూసి సత్యమనుకుంటుందో అదికూడా పాక్షిక జ్ఞానమే. అందుకనే దానిని మనం అజ్ఞానము అని వ్యవహరిస్తాము.

అసత్యము వేరు. అది అవిద్య కాదు. అవిద్య యొక్క అధమాధిక పర్యవసానము, అంతిమ పరిణామము అయి యున్నది. అది సృష్టికార్యములో చొరబడిన ఒక అసురశక్తి వలన సృష్టింపబడి, సత్యమునుండి వేరుపడుట మాత్రమే కాక — ఆ కారణముగా పరిమిత జ్ఞానము కలిగి వుంటుంది. అది అసత్యమునకు ద్వారము. సత్యముపై కత్తి గడుతుంది. లేదా సత్యమును పట్టుకొని దానికి వక్ర భాష్యాలు చెపుతుంది. ఈ శక్తి, ఈ చీకటి అసురశక్తి, ఈ రక్కసి మాయ తన వికృత చైతన్యమునే నిజమైన జ్ఞానముగా నిలబెడుతుంది. దాని పిడివాద వక్రీకరణములను లేక సత్య వైపరీత్యములను సత్యములుగా ప్రకటిస్తుంది. ఈ వక్ర చైతన్య శక్తులనే, వ్యక్తులనే మనము అసుర శక్తులు, అసుర జీవులు అని అంటాము. అజ్ఞాన దినుసునుండి అసురులు వికార రూపములను సృష్టించి నిజరూపములుగా చలామణి జేసినప్పుడు యోగ దృష్టిలో అవి మిథ్య, మోహాము.

*

నేను అతిమానస సత్యము (Supramental truth) తప్ప మిగిలినదంతా అసత్యమని చెప్పలేదు. అతిమానసము క్రింద పూర్ణ సత్యము లేదని చేప్పేను. పరిపూర్ణ సమరసమయిన సత్యాము అధిమనస్సులో (overmind) అనేక సత్యములుగా విచ్ఛిన్నమౌతుంది. అవి పరస్పర సంఘర్షితములై వాటి వాటి సఫలతలకై వేరువేరు లోకములను సృష్టించుకుంటాయి. లేదా విభిన్న సత్యములు సత్య శక్తులు కలిసి చేసిన లోకములలో తమ యజమాన్యమును నిరూపించుకుంటాయి. క్రిందికి పోతున్న కొద్దీ ఈ విచ్ఛిన్న ఖండములు మరింత విభిన్నములై అసత్యాజ్ఞానాంధకారములుగాను, చివరగా జడ పదార్థము వంటి అచేతనములుగాను తయారవుతాయి.

*

అయితే అజ్ఞానము ఈ ప్రపంచ ప్రకృతి యొక్క ఒక ముఖము మాత్రమే. అది దాని పూర్ణ లక్షణము కాదు. మూల శక్తిగాని స్రష్టగాదు. దాని ఊర్ధ్వ మూలములో తనకు తానే నియమితము జేసు

కొనిన జ్ఞానము. అధో మూలంలో (lower origin) కూడా అచేతన నుండి వినిర్గమించినప్పుడు అది ఒక అణగ ద్రొక్కబడిన చైతన్యమై యున్నది. తన స్థాయిని తిరిగి పొందుటకు, తన నిజరూపమైన జ్ఞానమును ఆవిర్భవింప జేయుటకు, అస్థిత్వము (existence) యొక్క పునాదిగా ఆవిర్భవించుటకు తిరిగి శ్రమిస్తుంది. వైశ్వ మనస్సునందు కూడ మానవ మనస్సును మించిన శ్రేణులు కలవు. ఆ శ్రేణులు విశ్వ సత్యమును అందుకోగలవు. మన మానసము ఆ శ్రేణులలోకి అధిరోహించ గలదు.

స్వేచ్ఛానువాదము: వి. చంద్రశేఖరరావు

విభాగము III: చేతన యొక్క విభిన్న భూమికలు

అచేతన

భగవంతుని లీల విచిత్రమైనది. తన ప్రజ్ఞావైభవములు ఈ సృష్టిలో ఎక్కడా కానరావు. ఆయన ఈ సృష్టిని యథేచ్ఛగా నిర్వహిస్తాడు. తన శక్తి సామర్థ్యములను సృష్టిలోనికి యథాతథంగా దింపడు. వాటిని మరుగు పరచి పూర్తిగా వ్యతిరేకమైన అంధకార తామసిక రూపములను ధరిస్తాడు. అంధకారము, అచేతనము, జడత్వము, అజ్ఞానము, అసామరస్యము, విచ్ఛిత్తి దాని శాపములు, ఈ దృశ్యమాన జగత్తుకు పునాది. నేడు మనము 'అచేతన' అని వ్యవహరించునది, ఏప్పుడు తెరమరుగై పిదప విశ్వముగా ఆవిష్కారమైనటువంటి ఋగ్వేదోక్తమైన అచేతనాసాగరము — దీనినే అసత్తు అని కూడా పిలిచెదరు. మన మనస్సు యొక్కయు, జీవితము యొక్కయు ముఖ్య లక్షణము అజ్ఞానము (అవిద్య). ఈ అవిద్యకు కారణము తన్మూలమైన అచేతనయే. ఈ అజ్ఞాన మూలమునుండి పరిణామ ప్రక్రియ కొనసాగినప్పుడు కొన్ని అంధకార శక్తులు, దుష్ట దేవతలు ఘటిల్లినవి. అచేతన, అనృతము, బాధ, దుఃఖము, అజ్ఞానము, మృత్యువు, బలహీనత, దుర్గ్మత, విరోధము, దౌష్ట్యములతో కూడిన ఈ అరాజకత్వమును అవి పోషిస్తూ వుంటాయి. ఈ అభివ్యక్తి, ఈ సృష్టి పూర్తిగా వక్రీకృతమై,

తప్పు త్రోవనబడి, దేవుని యొక్క నిజతత్వమును ప్రదర్శించకుండు టకు ఇదే కారణము. హేతువు ఇదే. కాని పరిణామ ప్రయాణమునకు తొలి స్థలియైన ఈ అచేతన యందు సహితము దివ్యచైతన్యము నిగూఢమై, అంతర్లీనముగా వుండి తన జ్యోతి, చేతన, శక్తి, సంపూర్ణతలను సౌందర్య ప్రేమ స్వరూపములను వెలయించు కొనుటకై శ్రమించు చున్నది. అచేతన మరుగున దివ్య చైతన్యము పొంచివుండి పని చేస్తుంది. క్రమక్రమముగా పైకి వచ్చి, తన మారువేషమైన అజ్ఞానాచ్ఛాదమును తొలగించి బహిర్వ్యక్తమౌతుంది. అందుకనే ఈ ప్రపంచము దైవాన్ని అభివ్యక్త పరచుటకై ఏర్పడినది అంటారు.

*

అచేతనమనగా పరమ చైతన్యము (supreme super consciousness) యొక్క చీకటి ప్రతిబింబము. దానికి పూర్తిగా వ్యతిరేకము. పరమ చైతన్యము యొక్క ధర్మములు — నిరపేక్షత (absoluteness) ఆటోమేటిక్‌గా పనిచేయుట — దీనికి కూడ కలవు. కాని అవి గాఢమైన సమాధి స్థితిలో అంతర్లీనమై ఉంటాయి. ఆ పరమ చైతన్యము అనంత అగాధములో తనను తానే నిమజ్జించు కొన్నప్పుడు, అది అచేతనంగా తయారవుతుంది. తన స్వీయ సత్త్వములో తేజో విరాజితమై, స్వాత్మాశ్రయముగా నుండుటకు బదులు నిబిడాంధకారములో అంతర్లయము — ఋగ్వేదములో చెప్పినట్లు — "తమ ఆసీత్ తమసా గూఢం" — అంధకారము లోపల ఆవృతమైన అంధకారము. అందుకని అది అనూహ్యామైన న్యూనత. ఏ విధమైన సత్త్వమూ లేని స్థితి. తనెవరో తను ఎరిగి వుండుటకు బదులు (self-awareness), అగాధములో తనను తాను మరిచిపోయిన చేతన ఒకటి యున్నది. కాని అది జాగృతము గాదు. ఇక్కడ ఒక ఆశ్చర్యకరమైన విషయమును గుర్తించాలి. ఆ అంతర్లీనమైన చేతనలో కూడ ఒక తాదాత్మ్య జ్ఞానము భాసిస్తుంది. ఆ గాఢాంధకార అచేతన భూమికలో కూడ అస్తిత్వ సత్యము లెన్నియో నిగూఢమై ఉన్నాయి అంటే ఎంత ఆశ్చర్యము! దానికి కూడ సృజన శక్తి వున్నది. అది సక్రియమై సృష్టిని చేస్తుంది! మొదట చేతనా భూమికను ప్రదర్శించదు. శక్తి భూమికను ప్రదర్శిస్తుంది. దాని అంతర్గత జ్ఞానము అతి సమర్థవంతము. అది కార్యమును

నిర్వహించినప్పుడు ఎక్కడా పొర్లుపోదు. దానికి తిరుగు లేదు. దీనిని బట్టి మనకి ఒక విషయం స్పష్టంగా తెలియ వస్తుంది. జడ వస్తువులలో అంతర్లీనంగా Real-idea వసించి ఉంటుంది. In all material things reside a mute and involved Real-Idea, a substantial and self-effective intuition, an eyeless exact perception, an automatic intelligence working out its unexpressed and unthought conceptions, a blindly seeing sureness of sight, a dumb infallible sureness of suppressed feeling coated in insensibility, which effectuate all that has to be effected. అచేతన యొక్క ఈ అవస్థ, ఈ విధమైన ప్రవర్తనము శుద్ధ చైతన్యము యొక్క అవస్థ, ప్రవర్తనములను పోలివుండును — మూల లక్షణమైన ఆత్మజ్యోతి బదులు ఆత్మాంధకారమే ఉంటుంది. ఈ శక్తులు భౌతిక మూర్తుల యొక్క సహజ లక్షణములు. అయినప్పటికి భౌతిక పరివేషము లోపించిన రూపములో వాటి జాడ కనబడదు. అట్టి అవచేతనములో కూడా ఆ శక్తులు క్రియాశీలముగా భాసిస్తాయి.

*

అచేతననుండి వినిర్గమించిన ప్రధమావతారమే పదార్థము.....

స్వేచ్ఛానువాదం: అమరవాది ప్రభావతి, అమరవాది వెంకట్రామ శాస్త్రి

అవచేతన

ఈ చరాచర జగత్తుకు ప్రాతిపదిక అచేతన. దీని పేరు అచేతన అయినప్పటికీ నిజానికి అది అచేతనము కానే కాదు — అణిచి వేయబడిన చైతన్యము లేక 'అవ'-చేతన ("sub"-conscience) మాత్రమే. అది అంతర్లీన చైతన్యము. అందులో సమస్తము గర్భితమై ఉంటుంది. కాని రూపకల్పన లేదు. పైకి ప్రకటించబడదు. దాని స్థానము అచేతనకు, చేతనాత్మకమైన మనో జీవిత శరీరములకు మధ్య భాగము. ప్రాణులకు ఉండే ఇంద్రియ జ్ఞాన సామర్థ్యములన్నీ దానికీ ఉంటాయి. కాని అవి నిష్క్రియములు. అవచేతనమనగా పదార్థములోని జడత్వము, మంద స్వభావము మెల్లి మెల్లిగా పరిణామము చెందగా ఏర్పడిన చేతనా ప్రతిరూపము. దానికి గూఢ భావములు, మానసికానుభూతులు, ఇంద్రియ ప్రతిక్రియలు ఉంటయి. కాని విస్పష్టత లేక తరళములుగ ఉంటాయి. ఈ అవచేతన ఒక స్టోర్ రూమ్ లాంటిది. జాగృత స్థాయిలో సంభవించు సమస్తానుభూతులు అవచేతనలో నిమజ్జనం అయిపోయి వుంటయి. అయితే వాటికి స్పష్టమైన ఆకృతి ఉండదు. ఛాయారూపము మాత్రమే వుంటుంది. మనుమలకు మనస్సులో తటస్థించే భావములు, సంవేదనములు, జ్ఞాపకములు అదే పనిగా పునరావృతమౌతూ వుంటయి. (ఇది సర్వ సామాన్యంగా అందరికి అనుభవమౌతూనే ఉంటుంది.) ఒకొక్కప్పుడు క్రియారూపములు దాల్చి బహిర్వ్యక్తముకూడా అవుతాయి. ఇదంతా అవచేతనము యొక్క చలవే! ఏ విషయంమైనా విధీ విరామము లేకుండా మళ్ళీ మళ్ళీ పునరావృతమగుటకు ఇదే ముఖ్య కారణము. మనిషి స్వభావము మారకుండా మూర్ఖంగా ఉండుటకు, "ఆ మనిషి అంతే లెండి" — అనే నానుడికి కారణం ఇదే. "అమ్మయ్యా, వదిలి పోయినైరా బాబూ" అని అనుకొన్న విషయములు కూడా మళ్ళీ మళ్ళీ తలెత్తి మనని వేధిస్తూ వుంటయి. వాటి బీజములు, మరియు మానసిక, ప్రాణిక, దైహిక సంస్కారములు ఎక్కడికీ పోవు — అవచేతన వాటి నివాస భూమి. మృత్యువుకు, రుగ్మతకు ఆలంబనము. అది అవిద్యకు కోట, దుర్భేద్యమైన చివరి దుర్గము. మనిషిలో బలవంతంగా అణిచి పెట్టబడి పూర్తిగా

విసర్జింపబడనిదంతా అవచేతనలోకి దిగి, బీజరూపములో ఉండి, ఏ క్షణమైనా బహిర్గత మయ్యేందుకు వేచి వుంటుంది.

*

మానవునిలోని అవచేతనము అతని అంతరంగిక స్వరూపము యొక్క చివరి సరిహద్దు. అక్కడే అది అచేతనాన్ని కలుస్తుంది. ఆ అంశ దగ్గరే అచేతనం అర్ధ చైతన్యవంతంగా కావాలని పెనుగులాడుతుంది. ఉపరితల భౌతిక చైతన్యం కూడా జాగ్రతావస్థ నుంచి దిగి అచేతనం వైపు తిరోగమిస్తున్నప్పుడు మధ్యగా ఉన్న అవచేతనంలోనే విశ్రమిస్తుంది. ఇంకో దృక్పథంతో చెప్పాలంటే ఈ అధో భాగాన్ని అచేతనానికి ముందరి గదిగా చెప్పుకోవచ్చు. దాని ద్వారానే ఇందులో ఏర్పడిన రూప కల్పనలు జాగ్రతావస్థలోకి సరఫరా అవుతాయి.

*

చైతన్యపుటంచులలో నాట్యమాడే అచేతనమే అసలైన అవచేతనం. తన చలనాలను చైతన్య పదార్థంగా మార్చుకోడానికి పైకి పంపిస్తూ, గతంలోని అనుభవాల ముద్రలను అచేతనా బీజాలుగా తన అంతరాలలోకి కబళించేస్తూ, మళ్ళీ ఎడతెగకుండాను, గజిబిజిగాను వాటిని బాహ్యా చైతన్యంలోకి పంపించేస్తూ ఉంటుంది. ఇంకా వాటి ఉత్పత్తి స్థానం మనకి సరిగా తెలియని వ్యర్థ, హానిదాయక పదార్థాన్ని పైపైకి ప్రయోగిస్తూంటుంది. స్వాప్నికావస్థలలోను, అన్ని రకాల యాంత్రిక పునఃశ్చరణాలుగాను, జాడతెలియరాని ప్రేరణలు, ప్రేరకాలు, ప్రచోదనలు, మనః ప్రాణ దైహిక ఆందోళనలుగాను, ఒడుదుడుకులుగాను మనలోని అస్పష్ట విభాగాల మూగ యాంత్రికావసరాలుగాను పైకి తోసేసేది కూడా అదే. మనలోని ఏ విభాగాన్ని మనం కచ్చితంగా అవచేతనమని పిలవగల్గుతున్నామో అది మన చేతనా జీవితానికి, మనస్సుకి కింది స్థాయిలో అధమస్థంగా, అస్పష్టంగా ఉంటుంది. శరీర నిర్మాణంలోని కేవల విశుద్ధ భౌతిక, ప్రాణిక ధాతువులన్నిటినీ ఆవరించి ఉంటుంది. ఇది మానసీకరణం పొందలేదు. మనస్సు పరిధిలో ఉండదు. దాని అజమాయిషీలోనూ ఉండదు. దానిలో మౌనంగా ఒక రహస్య చైతన్యం ఉన్నదనీ, అది శక్తి శీలమైనదైనా మనకి తెలియకుండా జీవకణాల్లోనూ, నరాల్లోనూ, తదితర దేహపదార్థాల్లో

అన్నిటిలోనూ ఉండి, వాటి జీవగమనాన్ని, స్వయంచాలక ప్రతిస్పందనలను సరిచూస్తుందని చెప్పవచ్చు. అంతేకాక నిమజ్జిత ఇంద్రియ మనస్సు చేసే అత్యల్ప కార్యాలు — ప్రధానంగా జంతు, వృక్ష జీవితాల్లో — దీని పరిధిలోకే వస్తాయి. పరిణామ క్రమంలో మనం ఈ ధాతువు చేసే వ్యవస్థిత కర్మల అవసరాన్ని అధిగమించేశాము. అయినప్పటికీ అది ఎక్కడో అడుగున ఉండి మన చైతన్య ప్రకృతికి క్రిందుగా కనిపించకుండా పనిచేస్తూనే ఉంది.

*

మనలో నిమజ్జితమైయున్న ఒకానొక భాగంలో తనకంటూ చైతన్యవంతమైన అనుబంధిత ఆలోచనలుగానీ, సంకల్పం, సంవేదనగానీ, క్రమబద్ధమైన ప్రతిచర్య గాని ఉండక పోయినప్పటికీ అన్ని విషయాలను అస్పష్టమైన అచ్చులుగా తనలో దాస్తూ ఉండే ఈ భాగాన్ని మన యోగంలో అవచేతన అంటున్నాము. ఈ అవచేతన తనలో దాచుకున్న విషయైక ముద్రలు, అంటిపెట్టుకొని ఉండే వాడుక చలనాలనుంచి ఉద్దీపనలు, వింత వింతగా మారిన రూపాలుగానూ, మోటుగా మళ్ళీ మళ్ళీ పునరావృతమయే విషయాలుగానూ కలల్లోనూ జాగృతావస్థలోను విజృంభింప చేస్తుంది. ఇలా ఇవి అస్తవ్యస్తంగా, అసంబద్ధంగా కలల్లో విజృంభిస్తే మెలకువలో కూడా పాత ఆలోచనల యాంత్రిక పునశ్చరణలుగా, మనః ప్రాణ శరీరాల పూర్వ అలవాట్లుగా, సంవేదనలకు, చర్యలకు, రాగ భావాలకు ఒక అస్పష్ట ఉద్దీపనగా బయిటు పడవచ్చు. ఇవన్నీ మన చేతనాత్మకమైన ఆలోచనతో గాని, సంకల్పం వల్ల గానీ లేక వాటిలోనుండి గాని ఉత్పత్తి కావు. పైపెచ్చు వీటికి, వీటి ప్రత్యక్ష జ్ఞానానికి, ఎంపికకు, ఆదేశాలకు పూర్తి వ్యతిరేకంగా కూడా ఒక్కొక్కసారి ఉంటాయి. అవచైతన్యంలో ఒక మసగ మనస్సుంది. అందులో చాలా మూర్ఖపు సంస్కారాలు, భావనల ముద్రలు, వాసనలు, నిశ్చయ అభిప్రాయాలు, గతంలో ఏర్పడి అలవాటు పడ్డ ప్రతిచర్యలు నిండి ఉంటాయి. అక్కడున్న మసగ ప్రాణికంలో అలవాటుగా ఉండే కోరికలు, సంవేదనలు, నాడీ ప్రతిచర్యలు బీజ రూపంలో ఉంటాయి. అవచైతన్యంలో బాగా మసకబారిన స్థూల పదార్థం కూడా ఉంది. శరీర వ్యవహారాలను ఎక్కువగా నడిపించేది

అదే. మన శరీర రుగ్మతలకు కారణం అదే. దీర్ఘ రోగాలకు, మళ్ళీ మళ్ళీ తిరగబెట్టే వ్యాధులకు ముఖ్యంగా అవచేతనయే కారణం. దాని మొండి జ్ఞాపకం, తన మీద గట్టిముద్ర పడిన దానిని దైహిక చైతన్యం మీదకు మళ్ళీ మళ్ళీ రప్పించే దాని అలవాటు వల్లనే ఇలా జరుగుతుంది.

*

మనలోని పరిణామ గతికి అవచేతనం మూలాధారమే అయినా మన గుప్త ప్రకృతి యొక్క పూర్ణ స్వరూపం మాత్రం అది కాదు. మన వ్యక్తిత్వమునకు పూర్తిగా మూలము కాదు. అయినప్పటికీ కొన్ని చేష్టలు అవచేతనంలో నుంచి పైకి లేచి చేతనా భాగాలలో రూపు కట్టవచ్చు. మన అల్ప ప్రాణిక, దైహిక సహజాత బుద్ధులు, చలనాలు, అలవాట్లు, లక్షణాలు ఇత్యాదులన్నిటికీ ఇదే మూల కారణము.

*

అవచేతనమనగా మానవుని అవ-మానసిక (sub-mental) ప్రాతిపదిక. అక్కడ ముద్ర పడిన భావనలు (భావనా ముద్రలు), అలవాటైన చలనాలు, సహజాత బుద్ధులు ప్రోగై ఉంటాయి. ఏ చలనం అందులో తన ముద్ర వేస్తుందో దాన్ని అది నిలిపి ఉంచుతుంది. అందులో మంచి చలనాన్ని నాటగలిగితే అది దాన్నే జాగ్రత్తచేసి పైకి పంపిస్తుంది. అందువల్ల స్వభావం శాశ్వతంగా, సంపూర్ణంగా పరివర్తన చెందటానికి ముందు దానిలోని పాత చలనాలను పూర్తిగా తుడిచేసెయ్యాలి. జాగృత విభాగాలలో ఉన్న చైతన్యం వచ్చి స్థిరపడినప్పుడు అది అవచేతనలోకి వెళ్ళి దాన్నికూడా పరివర్తన చేసి తను అక్కడ కూడా దానికి ఆసరాగా ఉండి పోతుంది. ఇక అప్పుడు అవచేతన వలన ఏ రకమైన ఇబ్బంది కలిగే అవకాశముండదు. అయితే అంత కంటే ముందుగానే అవచేతన భాగాలలో సత్సంకల్పం, సరైన ప్రతిచర్య చేసే అలవాటును కలిగిస్తే దాని వలన ఎక్కువ ఇబ్బంది లేకుండా చేసుకోవచ్చు.

*

మానవ స్వభావానికి పునాది పూర్తిగా అవచేతనం కాదు. అది అజ్ఞానానికి అడుగున ఆధారంగా మాత్రం ఉండి అధః ప్రాణికం

మీద, దైహిక చైతన్యం మీద తన ప్రభావం చూపగా అవి తిరిగి ప్రకృతి ఉన్నత భాగాల మీద ప్రభావం చూపిస్తాయి. అది ఏమిటో ఎలా పని చేస్తుందో గమనించటం మంచిదే కానీ ఈ కారణ జీవిలో కనుమరుగ్గా ఉన్నవి గానీ లేక పైకి స్పష్టంగా ఉన్నవీ అయిన ఈ విష యాలను ఎక్కువ పట్టించుకో కూడదు. అది తను కాదనీ తన నిజ రూపం పైన అజ్ఞానం ప్రయోగించిన ఒక కృత్రిమ రూపమే అనీ అను కోవాలి. నిజస్వరూపం అంటే అంతర్గత పురుషుడు. ఈ అంతర్గత జీవికి దైవాన్ని చేరుకోవటానికి, వ్యక్తం చేయటానికీ లెక్కలేనన్ని అవకాశాలున్నాయి. అదే అంతరాంతరాల్లో ఉండే ఆత్మ. అదే చైత్య పురుషుడు. అది స్వతహాగా స్వచ్ఛము, దివ్యము అయి సదా సత్యం, శివం, సుందరం వైపునే ఉంటుంది. ఈ అంతర్గత జీవి బాహ్యా జీవిని తన కైవశం చేసుకొని, అంతవరకు పరవళ్ళు తొక్కుతున్న అజ్ఞాన అవచేతనానికి కాకుండా భగవంతుని ఉపకరణమయేటట్లుగా చేయాలి. సదా ఈ స్మరణలోనే ఉంటూ ప్రకృతిని ఊర్ధ్వ ముఖంగా వికసించేటట్లు చేస్తే దివ్య చైతన్యాన్ని అందుకోవచ్చు. దాన్ని క్రిందకు తెచ్చి ఆంతర, బాహిర జీవితాల్లోని, మనః ప్రాణిక శరీరాల్లోకి, అవచేతనలోకి, ఉదాత్త జీవిలోకి, ఇంకా తనలో రహస్యంగానూ, బహి రంగంగానూ ఉన్న వాటన్నిటిలోకి ప్రవేశ పెట్టవచ్చు. ఇదే ముఖ్య వ్యాపకం గావాలి. అట్లాకాక ఎప్పుడూ అవచేతన గురించే ఆలోచిస్తే దానిలో ఉండే లోటుపాట్లు, అపరిపూర్ణత వల్ల అసంతృప్తి కలిగి కృంగిపోతారు. అందువల్ల అది ఆచరణీయం కాదు. ఎల్లప్పుడూ సమ తౌల్యాన్ని అనుసరిస్తూ, అనుకూల వాతావరణానికి ఇష్టపడుతూ, ప్రతికూలతను ఒకవేళ గుర్తించినప్పటికీ దాన్ని నిరోధించి పరివర్తన చేయటానికే అనుకోవాలి. ఇంతవరకూ చెప్పిన దానిని ఆచరిస్తూ, శ్రీమాతపై విశ్వాసంతో, ఆమె మీద పూర్తి భారం వేస్తూ నడవడమే రూపాంతరీకరణమునకు సూటైన మార్గము.

ప్రాణిక స్పందనములను, వ్యసనములను వదిలించుకొని వాటిపై విజయం సాధించాల్నంటే వాటిని నిర్ద్వంద్వంగా ఒకే దెబ్బతో నరికి పారేసి వాటితో తెగతెంపులు చేసుకోవటం కంటె వేరే మార్గం లేదు.

స్వేచ్ఛానువాదం: అమరవాది ప్రభావతి; అమరవాది వెంకట్రామ శాస్త్రి

అంతస్థలీయము

మన చేతన యొక్క పూర్ణ స్వరూపము మనకు తెలియదు. ఏలన, సాధారణంగా మనిషి అనగా 'మనస్సు' అనే చెరసాలలో నిర్బంధిం పబడిన జీవి. కాని మానవుని జీవితము 'అంతస్థలీయ' శక్తులచే ప్రభావితము. అంతేకాదు, అతని నిజస్వరూపమంతా చాలావరకు అంతస్థలీయంగానే వుంటుంది. 'అంతస్థలీయ' మనగా యోగిపుంగ వులు మాత్రమే ఓలలాడే క్రీడారామము గాదు — అది చేతనా తరంగ ములు పొంగి పొరలే కడలి — మనకు కూడా చాలా సన్నిహితమే. మనస్సు అనే చెరసాల గోడలను ఛేదించినప్పుడు మనమా మహా సముద్రంలోకి ప్రవేశించగలుగుతాము. దానియొక్క స్వరూపమే ఈ క్రింది శీర్షికకు విషయము.

సంపాదకుడు

మానవుని చేతనా వ్యవస్థలో అవచేతన (subconscient) యే కాకుండా అంతస్థలీయము అనే మరియొక భూమిక ఉన్నది. అవ చేతన యొక్క స్వరూపము అయోమయంగా, అస్పష్టంగా ఉంటుంది. కాని మనలోని అంతస్థలీయము (అంతరంగిక లేక సూక్ష్మ భౌతిక, ప్రాణిక, మానసిక చైతన్య విభాగములు) అస్పష్టముగా గాని, అవకతవ కగా గాని, మసక మసకగా గాని ఉండవు. మన బాహ్య చైతన్యము నకు వాటిని గురించి తెలియదు, వాటి అభిజ్ఞతి లేదు. కాని వాటి సందేశములు మనకి అందుతూనే వుంటయి. వాటి ప్రభావము కలుగు తూనే వుంటుంది. వాటి మూలము మట్టుకు మనకు తెలియదు.

*

మన జాగ్రుత చేతనకు జ్ఞాతము కాని తత్త్వమునంతా అంతస్థలీయము అని వ్యవహరించుట పరిపాటి. పాశ్చాత్య శాస్త్రజ్ఞులు దీనినే అవచేతన అంటారు. ఈ రెండింటికీ గల భేదము వారికి తెలి యదు. నా ఉద్దేశంలో అవచేతన అనగా మామూలు భౌతిక చేతనకు క్రింది భాగములో వున్న వస్తువు — దాని వెనుకనున్నది గాదు. అందు

కని అంతర్మానస, ప్రాణిక, భౌతికములు (అనగా చైత్యపురుషుడు) అవచేతనీయములు కావు. వాటిని అంతస్థలీయములు అనాలి.

*

యథార్థ అవచేతనము అధఃపాతాళములోని అతిహీన చైతన్యము. అచేతనకు చాలా చేరువగా వుంటుంది. అంతస్థలీయ చైతన్యము అటుల కానేకాదు. మన బాహ్య చైతన్యము కంటె వెయ్యి రెట్లు పెద్దది. ఈ రెండు చైతన్య శ్రేణులు మనకు తెలియకుండా లోపల రహస్యంగా వుండడం వలన సాధారణ దృష్టికి కలగాపులగంగా కనబడతాయి. అటులనే వ్యవహరింప బడతాయి కూడాను.

అంతస్థలీయ శక్తులు మనకు ముఖ్యము కాదని చెప్పేటందుకు వీలు లేదు. ఏలన మానవ జీవితంలోని గొప్ప గొప్ప ఆదర్శములు, సంచలనములు, ప్రబోధములు మానవాభ్యుదయ వ్యూహములన్నిటికి మూలము అదే. అజ్ఞానాన్ని పారద్రోలక పోయినా దాన్ని కొంతవరకైనా నివారించే జ్ఞాన తృష్ణ, లలిత కళలు, కవిత్వము, తాత్త్విక చింతనాదులన్ని దాని ప్రేరణలే. ఈ విధమైన విశిష్టతయే లేకపోతే మనిషి పశువుతో సమానము. ఆలోచించే జంతువన్న మాట.

*

మన బాహ్య ప్రకృతి అచేతనలో నుంచి వచ్చినది. అంతస్థలీయము అటుల కాదు. అది రెండు ప్రవాహముల సంగమము. పైనుంచి అంతర్లయన (involution) మార్గగామియై క్రిందికి దిగి వచ్చిన చైతన్యము ఒకటి. అడుగునుంచి పరిణామ ప్రక్రియ (evolution) ననుసరించి పైకి వినిర్గమించుచున్న స్రవంతి రెండవది. మన బాహ్య స్వరూపము కంటె, ప్రకృతి కంటె పెద్దదైన అంతర్మానసము, అంతఃప్రాణికము, అంతర్భౌతిక లేక సూక్ష్మ భౌతిక స్వరూపములు అంతస్థలీయములోని విభాగములు. ఈ అంతఃస్సత్త్వమే (inner existence) మన బాహ్య స్వరూపము, బాహ్య సత్త్వములకు మూలము. అచేతన యొక్క అజ్ఞానపు ఛాయలు, ఉత్తలీయ చైతన్యము యొక్క సహజ ప్రవృత్తులు లేక బాహ్య విశ్వ ప్రకృతి సంఘాతములకు ప్రతిక్రియలు కూడా మన బాహ్య స్వరూపములోని భాగములే. వీటికి మట్టుకు ఈ అంతఃస్సత్త్వము మూలము కాదు. అయినప్పటికి వాటిలో పాల్గొని వాటిని

ప్రభావితం చేస్తుంది. మన బాహ్యజీవి జ్ఞానేంద్రియముల ద్వారా మాత్రమే విశ్వముతో సంబంధమును నెరపగలడు. కాని ఈ అంతస్థలీయము అటుల గాదు. విశ్వ శక్తులను స్పర్శించి వాటిని సూటిగా ఉపయోగించుకోగలదు. మన పంచేంద్రియముల వలెనే, ఈ అంతస్థలీయములో కూడా అంతర్ దృష్టి, స్పర్శ, శ్రవణేంద్రియములు కలవు. అనగా వీటి ద్వారా మనము వస్తువుల చైతన్యమును ప్రత్యక్షముగా (ఇంద్రియముల ద్వారా కాకుండా) దర్శించగలము. బాహ్య వస్తువుల పరిజ్ఞానమునకు అవి రూపకల్పన చేస్తాయి. అంతస్థలీయమునకు జ్ఞానేంద్రియములకు గల భేదమును మనం స్పష్టంగా గుర్తించాలి. అంతస్థలీయము బాహ్య జ్ఞానం కోసం పంచేంద్రియముల మీద ఆధారపడ నక్కర లేదు. మన బాహ్య మనస్సు అటుల కాదు గదా! అది మన జ్ఞానేంద్రియముల ద్వారా పొందిన సమాచారమును మనస్సునకు అందజేస్తుంది. మనస్సు దానిని నమోదు చేసుకొని అప్రత్యక్ష జ్ఞానమును మాత్రమే పొందుతుంది.

మానవుని మానసిక, ప్రాణిక, సూక్ష్మ భౌతికములు విశ్వ స్థాయిలో కూడా వ్యాపించి ఉంటాయి. మానవునికి అందు ప్రవేశము లేదు. అట్టి స్తోమత అంతస్థలీయమునకు కలదు. అది భౌతిక స్తరములకు, పదార్థ ప్రపంచమునకు సీమితమై వాటిచే బంధింపబడి వుండదు. దాని దృష్టి, ప్రజ్ఞ, సామర్థ్యము అతి విశాలములు, విశ్వగతములు. మరియు సృష్టి కార్యములో కొన్ని లోకములు అంతర్లయ (involution) కారణముగా క్రిందికి దిగి వచ్చినవి. అవచేతనము నుండి అతిచేతనము వరకు వ్యాపించియున్న ప్రదేశములో కొన్ని లోకములు ఏర్పడినవి. ఈ లోకములు అతి విశాలములు. మనిషి నిద్ర పోయినప్పుడు, చిత్తైకాగ్రత కోసము దృష్టిని లోపలికి మరల్చినప్పుడు గాని, సమాధి స్థితిలో గాని ఈ విశాల సీమలలోకే మనిషి ప్రవేశిస్తాడు.

మన జాగృత చైతన్యమునకు, అంతస్థలీయముతో తనకు గల సంబంధమును గురించి తెలియదు. ఎందుకంటే తనకు గలిగే ఆవేశములు, అంతఃస్ఫురణములు, భావములు, ఇచ్ఛలు, జ్ఞానములు, ప్రేరణలు మన బాహ్య జ్ఞానమునకు క్రిందినుంచి గాని, వెనుకనుంచిగాని వచ్చినప్పటికి వాటి మూల స్థానము అంతస్థలీయమే. సమాధిలో ఈ అంత

స్థలీయ ద్వారములు తెరువబడతాయి. నిద్రలో కూడా అంతే. మన బాహ్యా జీవితము దట్టమైన తెరతో కప్పబడి వుంటుంది. అందుకనే అది చాలా సంకుచితము. నిద్ర పోయినప్పుడు, సమాధిలోకి వెళ్ళి నప్పుడు మనం ఈ తెర వెనుకకు వెళ్ళి అంతస్థలీయంలోకి ప్రవేశించగలము.

*

మన అవచేతన ఒట్టి చీకటి లోకం. దాని వెలుగు మసక వెలుగు. దాని దృష్టికి విస్పష్టత లేదు. అంతస్థలీయము మట్టుకు అటుల గాదు. *దానికి నిక్షేపమైన మనస్సు, జీవశక్తి, స్పష్టమైన సూక్ష్మ భౌతిక పరిజ్ఞానము కలవు. జాగృత మానవునికి గల సామర్థ్యములే దానికి గూడా వున్నాయి — సూక్ష్మ దృష్టి, పరిజ్ఞానము, విశాలమైన జ్ఞాపక శక్తి, వివేచనా బుద్ధి, ఇచ్ఛా శక్తి, ఆత్మ జ్ఞానము ఇవన్నియు మానవ లక్షణములే అయినప్పటికీ అంతస్థలీయములో వాటి స్థాయి వేరు. అవి ఇంకా విశాలమై, ప్రవృద్ధమై చాలా దర్జాగా వుంటాయి. అంతస్థలీయము యొక్క సామర్థ్యము మర్త్య మానసము కంటె వెయ్యి రెట్లు పెద్దది.* తన నిజస్వరూపమును, బాహ్యా వస్తువుల నిజ స్వరూపమును గురించి క్షుణ్ణమైన జ్ఞానము దానికి గలదు. దాని క్రియాశీలత, జ్ఞాన శీలత, కర్మశీలత కూడా చాల ఘనమైనవి. మన ఉత్తలీయ మనస్సు (మామూలు మనస్సు) నకు పూర్ణత్వము లేదు. ఎందుకంటే అది శరీరము వలన, భౌతిక జీవితము, నరముల వ్యవస్థ, భౌతికావయవముల వలన నిర్బంధమై, ప్రభావితమై వాటికి లోబడి వుంటుంది. మనస్సు యొక్క బలహీనతకు కారణములు ఇప్పుడు స్పష్టముగా తెలిసినవి కదా. కాని మన అంతస్థలీయ జీవుడు అటుల గాదు. ఆతని మనస్సునకు ఇట్టి నిర్బంధములు లేవు. శారీరక మనస్సు కంటె, అవయవముల కంటె అది చాలా ఘనమైనది. అది వాటిని ఎరిగి వుంటుంది. వాటికి కారణము, మూలము చాలావరకు అదే. దానిని అవచేతన అని ఎందుకనె దమనగా బయటకు రాలేక తెర మరుగునపడి ఉండి అక్కణ్ణుంచే తన కార్యములను నెరవేరుస్తుంది కనుక, దానిని అవచేతన అనే దాని కంటే రహస్యమైన లోచేతన, ఆవర్తిత చేతన అంటే బాగుంటుంది. ఏలన

అది బాహ్య ప్రకృతిని పరిపోషిస్తూ దానిని పరివేష్టించి కూడా వుంటుంది.

అంతస్థలీయము యొక్క లోతైన విభాగములకు పైన చెప్పిన వర్ణన వర్తిస్తుంది. బాహ్యమునకు చేరువగా వున్న ఇతర పొరలలో అది అంత సమర్థవంతం కాదు. తత్కారణంగా కొంతమంది అంతరంగికంలోకి ప్రవేశించి ఈ మధ్యసీమలను (అంతస్థలీయమునకు బాహ్యమునకు నడుమగల త్రిశంకు స్వర్గం) చూసి మోసపోయి చాల తికమకలు పడతారు. ఎందుకంటే అదికూడా అజ్ఞాన భూయిష్టమే అయినప్పటికి అవచేతన కంటె మెరుగే. ఈ త్రిశంకు స్వర్గానికి అచేతనకి ఏమీ సంబంధం లేదు.

*

మానవ ప్రకృతి అధికాధికంగా (నూటికి తొంభై పాళ్ళు) అంతస్థలీయమై ఉంటుంది. ఆతని బాహ్య వ్యవహారములన్నీ అక్కణ్ణుంచే రహస్యంగా ప్రేరేపించబడతాయి.

స్వేచ్ఛానువాదం: రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి

పర్యావర్తిత చైతన్యము

మానవుని పూర్ణరూపము ఆతని బాహ్య ఆకారమునకు మాత్రమే పరిమితము గాదు. అతని చైతన్యము కేవలం బాహ్య మనస్సుకే పరిమితం కాదు. అతనిలో అవచేతన, అచేతన యింకనూ అంతస్థలీయాది సామర్థ్యములు ఎన్నో నిక్షిప్తమ్మై వుంటయి. అతనిని పరివేష్టించివున్న పర్యావర్తిత చైతన్యము ఈ శీర్షికకు విషయము.

సంపాదకుడు

అంతస్థలీయ చైతన్యము, ఈ మానసిక, ప్రాణిక, సూక్ష్మ భౌతిక కోశముల కావల, తనను పరివేష్టించియున్న మరియొక చేతనా క్షేత్రమును పండించుకుంటుంది. తద్వారా బాహ్య వ్యవహారములను గ్రహిస్తుంది. అవి లోపలికి ప్రవేశించకముందరే వాటి ప్రియాప్రియత

లను గురించి విచారించి, తదనుగుణంగా మెసలుకుంటుంది. తన పరివేష్టిత చేతనా క్షేత్రమును నిరవధికంగా విస్తరింప జేసుకుంటుంది. దానిని చుట్టి ఉన్న విశ్వములోనికి అధికాధికంగా ప్రక్షేపించుకుం టుంది. అటుల వ్యాపించుకుంటూ పోగా పోగా తన అవధులను దాటి పోతుంది. తనకు, తనను చుట్టిముట్టివున్న విశ్వ సత్త్వమునకు గల దూరమును జయించి విశ్వసత్త్వముతో తాదాత్మ్యము చెంది ఏకేశ్వరు నితో ఏకమైతుంది.

*

మనను పరివేష్టించియున్న, లేదా పర్యావరించియున్న రహస్య చైతన్యమొకటి యున్నది. బాహ్య ప్రపంచముతో మనకున్న సంబంధ బాంధవ్యాలకు మాధ్యమం అదే.

*

మానవుడు పాంచ భౌతిక శరీరానికే పరిమితుడు కాడు. మన బాహ్య చేతనే అట్లా పరిమితి ఉన్నట్లు అనుకుంటుంది. ఈ భావనను అధిగమించగానే అతడు మొదట తన దేహ సంబంధితమైవున్న అంత శ్చేతనను పొందుతాడు. కాని అది దేహానికి చెందినది కాదు. తరువాత దేహానికి పైనుండే స్తరాలను పొందుతాడు. పిదప దేహాన్ని చుట్టి ఉండే చైతన్యాన్ని అనుభవిస్తాడు. అది మట్టుకు అతనికి చెందినదే. వ్యక్తి గతమే. దాని ద్వారా విశ్వశక్తులతోను, ఇతర జీవులతోను సంబంధం ఏర్పడుతుంది. నేను పర్యావరణ చైతన్యమని పిలిచేది ఈ చివర దానినే.

*

ప్రతి వ్యక్తికి తనదైన చేతన అతని దేహంలో నిక్షిప్తమై వుంటుంది. అతని శరీరం ద్వారా, ఇంద్రియాలనుపయోగించే మనస్సు ద్వారా పరిసరాలను స్పర్శించి వాటి జ్ఞానమును పొందుతాడు.

అయినప్పటికీ నిరంతరం విశ్వాత్మక శక్తులు అతనికి తెలియ కుండానే అతని లోనికి చొరబడుతుంటయి. ఉపరితలంలోకి ప్రవేశించే ఆలోచనలు, సంవేదనలు మొదలుగాగల వాటి ఎరుక మాత్రమే అత నికి ఉంటుంది. అవి తన సొంతమే అనుకుంటాడు. నిజానికి అవి మానసిక తరంగాలుగా, ప్రాణిక తరంగాలుగా, భావనా తరంగాలుగా, సంవేదనా తరంగాలుగా వెలుపలనుంచే వస్తాయి. అవి లోనికి ప్రవేశిం

చిన తరువాత ఒక ప్రత్యేక రూపంతో ఉపరితలానికి వస్తాయి. కాని అవి అతని లోపలికి వెంటనే ప్రవేశించవు. అతని చుట్టూవుండే పర్యావరణ చైతన్యంలోనికి (దానిని థియాసఫిష్టులు Aura — పరివేషము అంటారు) ముందు ప్రవేశిస్తాయి. ఈ పర్యావరణ చేతనను నువ్వు తెలుసుకోగలిగితే లోపలకు ప్రవేశించే ఆలోచనలు, భావావేశాలు, రోగ సూచనలు, రోగ తీవ్రతలను ముందుగానే పసిగట్టి వాటిని లోనికి రాకుంటా అరికట్టగలవు. నీలో వుండే అనవసరమైన కల్మషాలను వెలుపలకు పారవేసినా అవి సుదూరములు కావు. నీ చుట్టూ ఆవరించివున్న పర్యావరణ చైతన్యంలో దాగివుండి అక్కడ నుండి నీ లోపలకు చొరబడటానికి ప్రయత్నిస్తుంటాయి. లేదా అవి బయిట కొంత దూరానికి పోయి ఆ పొలిమేరల్లోనో బహుదూరంలోనో తిరిగి నీలోకి ప్రవేశించటానికి అవకాశం ఎప్పుడు దొరుకుతుందా అని ఎదురు తెన్నులు చూస్తుంటాయి.

*

అవచేతన (subconscient) వేరు, పర్యావరణ చేతన వేరు. అవచేతనలో నిలవ ఉండే గాఢమైన భావనలు, జ్ఞాపకాలు. అక్కడ నుండి పైకి తేలి చేతనలోకి ప్రవేశిస్తయి. పర్యావరణ చేతనలో అటుల కాదు. అవి దానిలో నిలవ ఉండవు. కాని, సంచరించవచ్చు. అది గతిశీలమైనది. ప్రకంపనాలకు క్షేత్రం. శక్తులకు వాహికం.

పర్యావరణ క్షేత్రము వ్యక్తిగతమేగాని లోకముగాదు.

స్వేచ్ఛానువాదము: వి. సుబ్బరామ శర్మ

అతిచేతన

మానవ చేతస్సులో అచేతన మొదలుకొని అతిచేతన వరకు ఎన్నో శ్రేణులు, ఎన్నో అంతస్తులు కలవు. ఇదంతా కేవలం మెట్ట వేదాంతం గాని లేక వేదాంత పండితులు ఊసుబోక చెప్పుకుండే కబుర్లో గాదు. ఇది మనకు చెందిన వృత్తాంతము. మానవ జీవితమునకు సంబంధించిన జ్ఞానము. మానవుని నిత్య జీవితము కూడా దానిచే ప్రభావితము అని చెప్పినా అతిశయోక్తి కానేరదు. ఈ చేతనా స్తరములన్నిటికి మకుటమైన అతిచేతనను గురించి ఇందు తెలుసుకొనెదము.

సంపాదకుడు

మానవుని ప్రాంగణములో మూడు విభాగములు కలవు. ఒకటి అవమానసము (submental), మరియు మనకు అచేతనము వలె కనపడు అవచేతనము (subconscient). ఇవి మన భౌతిక ప్రాతిపదికలు. మన జీవితమునకు, శరీరమునకు ప్రధానావలంబనములు. ఇక రెండవది అంతస్థలీయము (subliminal) — అనగా అంతర్మానసము, అంతర్జీవితము, అంతర్భౌతికముల సంపుటి, లేక ఆత్మ (చైత్యము, psychic) పరిపోషకమైన అంతస్సత్త్వము. మూడవది జాగృత చైతన్యము — అంతస్థలీయము, అంతశ్చైతన్యము రహస్యముగా తెర మరుగునుండి పైగి బహిర్గతము చేయు జాగృత చైతన్యము. మానవ స్వరూపము ఇంతటితో సరి అనుకుంటావేమో. అది ఏమీ కాదు. మన సాధారణ చేతన కంటె లోపలి అఖాతములలో ఎంతయో వున్నది. అంతే కాదు. మనకు పైన కూడా ఇంకా చాలా వున్నది. అది కూడ మనమే. మన ఉపరిగత మానసము కంటె భిన్నము. కాని మన నిజ స్వరూపమునకు ఆవల కాదు. మన ఆత్మ సామ్రాజ్యమే. అసలైన అంతస్థలీయమనగా ప్రకాశవంతము, శక్తివంతము, ద్వంద్వావస్థల (జ్ఞానా జ్ఞానములు) స్థాయిలోని అంతస్సత్త్వమే. మనస్సు యొక్క పేద జ్ఞానమునకు మించినది. అయితే అదియే మన పూర్తి సత్త్వము గాని, ఉన్నత సత్త్వము గాని కాదు. మన కడపటి రహస్యము కాదు.

ఒకానొక అనుభవంలో ఈ మూడు స్థితులకు మించిన అతి చేతన తెలియ వస్తుంది. అది మరో విధమైన జ్ఞానము. పరమోచ్ఛమైన అనంత సత్త్వము. అంతటా, అన్నిటా వుండి వాటిని అధిగమించి ఉండేది. దానినే మానవాళి దైవంగాను, ఆత్మగాను, పరమాత్మగాను పరిగణిస్తారు. అతిచేతనా సీమల నుండి మనకి రాయబారాలు వస్తూనే ఉంటాయి. మన అత్యుత్తమ సత్త్వము వాటి స్ఫూర్తిని పొందుతూనే వుంటుంది. మనము ఆ పరమాత్మకు చేరువ అవుతూనే వుంటాము.

మన వ్యక్తిత్వములో ఉన్నత శ్రేణులు, నిమ్న శ్రేణులు కలవు. అనగా అతిచేతన (superconscience) మరియు అవచేతన, అచేతనలు కూడా (subconscience and inconscience) ఉన్నాయి. ఈ చేతనా భూమికలు మన జాగృత, అంతస్థలీయ స్థితులను పరివేష్టించి ఉంటయి. మనకు వాటిని గురించి తెలియదు. మనం వాటిని అందుకోలేమనిపిస్తుంది. వాటితో చుట్టరికం ఎట్లా కలుపుకోవాలో తెలియదు.

మన జ్ఞానాన్ని విస్తృత పరిచినప్పుడు ఈ ఆత్మ పరమాత్మలను మనం కనుగొన గలుగుతాము. చివరికి అది మనలోనే ఉన్న పరమోన్నతమైన, ప్రగాఢమైన, అనంతమైన ఆత్మ స్వరూపమనియు,. సచ్చిదానందము, ఈ విశ్వ రచన చేసే చిచ్ఛక్తి అనియు తెలుసుకొనెదము.

అదే ఆధ్యాత్మిక, అతిమానస సత్యచైతన్యము, అనంతత్వము: అదే సత్య స్వరూపమైన అంతస్సత్త్వము, విశ్వంభవుడు, సృష్టికర్త. అతడే విశ్వాత్మయై — మన మానసిక, ప్రాణిక, భౌతిక ముసుగుల వెనుక దాగి వున్న విశ్వాత్మ. అవరోహణములో అచేతనలోకి దిగి వచ్చి, తన అవచేతనా జీవితాన్ని తన అతిమానసిక ఇచ్ఛా జ్ఞానాలతో నిర్దేశిస్తుంది. అచేతన నుండి పైకి ఎగసి, అంతస్సత్త్వములో నివసిస్తూ, ఇచ్ఛా జ్ఞానాలతోనే అంతస్థలీయ జీవితాన్ని నిర్దేశిస్తుంది. ఆ అంతస్థలీయంలో నుంచి, మన ఉపరితల జీవితాన్ని బహిర్గతము జేసి, అందులో రహస్యంగా వుంటూ దాని అస్తవ్యస్త జీవితమును తన తేజస్సు, ఆధిపత్యములతో కనిపెట్టి వుంటుంది.

అంతస్థలీయాన్ని, అవచేతనను మన ఉపరితల మానసిక జీవితపు కెరటాలను పైకి త్రోసే సముద్రం తోటి పోల్చినట్లయితే, అతి

చేతన అన్నింటిని ఆవరించి, అంతటా నిండి, అన్నిటికి కారణ భూతమై, ఆ సముద్రపు కదలికలను, తరంగములను నిర్ణయిస్తూ, దానికి ఆధార భూతమై ఉన్న ఆకాశము (ether).

ఈ ఉన్నత ఆకాశము (ether) లోనే మనకి ఆత్మయొక్క సహజమైన స్వభావికమైన జ్ఞానము చాల సూటిగా, ప్రత్యక్షంగా, కలుగుతుంది. మనస్సులో ప్రతిబింబించ నవసరము లేదు. దాని ద్వారా మనము మన సత్య, పరమాత్మల యొక్క ఉచ్చతమ స్థానమును చేరుకొనగలము. సామాన్యముగా ఈ అతిచేతన సత్త్వమును గురించి, మన సత్త్వము యొక్క తక్కిన భాగములను గురించి కంటెను మనమెక్కువ అజ్ఞులము. అయినను దాని జ్ఞానము లోనికే నిశ్చితనమునందు తన అంతర్లయనమునుండి ఆవిర్భవించుచున్న మన సత్త్వము పరిణతిచెంద ప్రయాస పడుతున్నది.

*

అవచేతన యొక్క పాత్ర: పశుప్రాయమైన ఈ మానసిక జీవి నుంచి పరిణామ క్రమం ద్వారా, ఆధ్యాత్మిక మానవుని ఆవిర్భవింపజేయుట.

*

మన ప్రస్తుత చేతనా రేఖను అతిక్రమించి ఉన్న అతిచేతనలో మన మనస్సు యొక్క ఉన్నత భూమికలు గలవు. మరియు శుద్ధ అతి మానసిక, ఆధ్యాత్మిక సత్త్వము (supramental and pure spiritual being) యొక్క నగ్న శిఖరములు కూడా ఉన్నాయి. మానవుడు పరిణామ ప్రక్రియ ననుసరించి పైకి పోదలచినప్పుడు, మొదట తన చేతనలోని ఆ ఉన్నత శ్రేణులను తప్పకుండా జయించాలి. *అయితే ఆ శ్రేణులు మనకి కొత్తవి కావు. మానవ మనస్సులో అప్పుడప్పుడు మెరిసే గొప్ప గొప్ప భావములు, ముఖ్యంగా మెరుపు కాంతులతో వెల్లి విరిసే అంతః ప్రేరణలు, అంతఃస్ఫురణలు** *ఆ లోకములకు చెందినవే.*

*

---

* కవిత్వము, సంగీతము, మంత్రాదులు ఉదా: "పలికెడిది భాగవతమట, పలికించెడు వాడు రామభద్రుండట"

అనంత చైతన్యమునకు ఆత్మ నిమజ్జన శక్తి — అనగా తన అంతరాంతరములలోకి ప్రవేశించి తనను తాను తెలుసుకొనే శక్తి ఉంటుంది. అయితే ఇది మామూలు జ్ఞానము కాదు. సర్వ జ్ఞానము కూడా (All knowledge) కాదు. ఎందుకంటే మన జ్ఞానము, అంతః చైతన్యము, ఆ శుద్ధ తత్త్వములో కరిగి పోతయి. ఈ స్థితినే మనము కోటి ప్రభలతో మెరిసిపోయే అతిచేతనా ఘనము (superconscience) అంటాము. కాని మామూలుగా మనము అతిచేతన అని వ్యవహారిం చేది ప్రధానంగా ఉన్నత చేతన మాత్రమే — అనగా మన పరిమిత జ్ఞానమునకు అతీతమైనది.

స్వేచ్ఛానువాదం: డి. సత్యవాణి, రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహ శాస్త్రి

విభాగము IV: ఉపసంహారము

మన ఉపరితల వ్యక్తిత్వము

మన జీవిత కార్యకలాపాలన్నీ ఉపరిగతములే అయినప్పటికి వాటి మూలములైన అతిచేతనము, అంతస్థలీయము, అవచేతనము మార్మికములు. మానవ జీవితమును ఒక విందుతో పోల్చినట్లైతే వడ్డనలు మాత్రమే మన కళ్ళ ఎదుట జరుగుతాయి. వంటలు వార్పులు రహస్యంగా జరుగుతాయి. మనకు తెలిసిన ఈ ఉపరిగత మానవుడు, ఆతని జీవితము కేవలం వ్యవహారం కోసం ఏర్పడిన సాధనములు మాత్రమే. తన్మూలములైన చేతనా విన్యాసములను గురించి మనకు తెలియదు. ఈ జీవన సరళికంతా అసలు మూలము విశ్వప్రకృతి. అది ఒక మహాసముద్రం వలె ప్రవహిస్తూ వుంటుంది. ఒక్కొక్క మనిషి లోను చిన్న చిన్న పాయలుగా వ్యక్తీకృతమై, ఒక ప్రత్యేక రూపమును దాలుస్తుంది. ఈ సముద్రపురాసిలో నుంచి వచ్చి మనలో నర్తించే కొన్ని ప్రవర్తనా రీతులు, గుణములు, సామర్థ్యములు, పోకడల సంపు టియే మనం "నేను, నేను" అని వ్యవహరించే వ్యక్తి. మనం పుట్టక పూర్వంగాని, పుట్టిన తర్వాతగాని ఈ వ్యవస్థ మనలో ఏర్పడుతుంది.

కొంతవరకూ క్రియాశీలమై మనకు తెలుస్తూ ఉన్నప్పటికి, అధిక భాగము మన మనస్సుకు క్రిందనో, వెనకాలో ఉన్న ఈ మూడు స్తర ములలోను దాగి వుంటుంది.

ఒక విషయాన్ని మనం గమనించాలి. మనం "నేను" అను కునే ఈ పై పూత మన మనుకున్నంత శాశ్వతమైనది ఏమి కాదు. ఎందుకంటే విశ్వప్రకృతినుంచి కొన్ని తరంగములు మనుషుల ద్వారా గాని, పరిస్థితుల ద్వారా గాని, అనేకమైన ఇతర మార్గముల ద్వారా గాని మన మీదికి వస్తుంటాయి. మన వ్యక్తిత్వమును మారుస్తూ, అభివృద్ధి పరుస్తూ లేక పోషిస్తూ వుంటాయి. దీనిలో కొంత భాగము మాత్రమే మన మనస్సుకు తెలుస్తుంది. మనను ప్రభావితం చేస్తుంది. ఇదంతా తన ప్రతాపమే అని మనస్సు అనుకుంటుంది — ఎందుకంటే దాని మూలము తెలియదు కాబట్టి. కొంత భాగము మన అవచేతనము లోకి దిగి పైకి వచ్చే అవకాశం కోసం వేచి వుంటుంది. మిగిలిన దంతా, చాలా వరకు అంతస్థలీయములోకి ప్రవహిస్తుంది. బహిర్గతము కావచ్చును, కాకపోవచ్చును. మరి కొంత భాగము తిరస్కరింపబడి వెనుదిరిగి మళ్ళీ ఆ విశ్వమయ సముద్రంలో కలిసి పోతుంది — ఇక మన ప్రకృతి అంటే ఏమిటో మనం అర్థం చేసికొనెదము. అది మన లోకి ప్రవహించే ఈ శక్తుల యొక్క విన్యాసము. మనకు చేతనైనంత వరకు మనం వాటిని ఉపయోగించు కొనెదము. మనకి ఎంతో నిశ్చ యంగా, సుస్థిరంగా, కచ్చితంగా అనిపించే ఈ "నేను" నిజముగా అటులగాదు. దానికి నిశ్చలత్వమే లేదు. అది కేవలం కొన్ని శక్తుల, ప్రవాహముల విన్యాసమే. ఒకే రకమైన ప్రకంపనములు, ప్రతి రూప ములు మళ్ళీమళ్ళీ పునరావృతమగుట వలన మనకు అట్లా అనిపిస్తుంది. అందుకనే వివేకానందుడు, హోరెస్ మహాశయులు అభి ప్రాయము వేరైనప్పటకి, అవచేతనము మొండిగా ఎదిరించినప్పటికి, మానవ స్వభావం మారటం సాధ్యమే. అయితే మళ్ళీ మళ్ళీ పునరావృ తమయ్యే ఈ ప్రకృతి యొక్క మొండితనం వలన కొంత శ్రమ కలగ వచ్చునేమో గాని — అసాధ్యమేమి గాదు.

స్వేచ్ఛానువాదం: రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహాశాస్త్రి

చేతన యొక్క పరిణామము, మకుటము

జడ పదార్థము క్రమక్రమముగా వికాసము జెందుట వలన వృక్షజాలము, ప్రాణికోటి ఆవిర్భవించాయి అని ఆధునిక పరిణామ సిద్ధాంతపు వాదన. కాని మూలతః పరిణామము చెందునది చేతనేగాని బాహ్యారూపము కాదు. కాబట్టి పరిణామము అగ్రస్థాయిని జేరుకోవాలంటే మొదట, చేతన ఆ స్థాయిని అందుకోవాలి. చేతన ఏ స్థాయిలో వుంటే దాని బాహ్యాభివ్యక్తి కూడా అదే స్థాయిలో ఉంటుంది. అయితే ఈ పరిణామ ప్రక్రియ (evolution) యాదృచ్ఛిక సంఘటనయా లేక ఒక నిర్దిష్టమైన గమ్యము వైపు పురోగమిస్తున్నదా? అటువంటి గమ్యమేదైనా వున్నట్లయితే పరిణామము ఆ దిక్కుగా పయనించి కృతార్థత నొందుతుంది. చేతన ఏ విధంగా అభివృద్ధి చెందితే పరిణామము కూడా అదే విధంగా తన గమ్యాన్ని జేరుకొంటుంది. ఆ చేతన ఎంత శక్తివంతమై, ఎంత విస్తృతి జెంది, ఎంత ఎత్తునందుకొని, ఎంత సంపూర్ణ వికాసము చెందితే పరిణామము అంత పటిష్టంగా జరిగిందన్న మాట. సృష్టి అచేతన నుండి మొదలై మెట్లు మెట్లుగా వికసించి, మనస్సును ఎటుల జేరెనో అని ఆలోచించినట్లైతే ఒక రహస్య చైతన్యమే ఈ అచేతన ముసుగు వెనుక దాగి వుండి, మెల్లి మెల్లిగా అజ్ఞానపు మార్గములో నడచి జ్ఞానాన్ని అందుకొన్నట్లు మనకి అనిపిస్తుంది.

ఒక వేళ అదే నిజమైనట్లయితే (జడపదార్థము, అయోమయమైన జీవితము, మనస్సు యొక్క మసగ వెలుగుల నేపథ్యంలో) సనాతనసత్త్వము ఈ జగత్ కార్యాన్ని జ్ఞాన పూర్వకంగానే నిర్వహిస్తుంది అని అనిపిస్తుంది.

అచేతనము (inconscience) నుండి మొదలై ముందుకు పురోగమించే పరిణామము (evolution), మార్గములో ఎట్టి నిరోధమూ లేక పోతే అంత బాధామయము కానవసరము లేదు — సరళ సుందరంగానే సిద్ధించవచ్చు. బాహ్య ప్రకృతి అచేతనంగా కనబడినప్పటికి అది సుందరం. మనమా సౌందర్యాన్ని ఆస్వాదించ గల్గాలి. అయితే అంతరంగిక చైతన్యాన్ని తెలుసుకొనేందుకు బాహ్య ప్రకృతిని ఎందుకు

బలి పెట్టాలి? దీనికి కారణం అవిద్య నుండి సంక్రమించిన వైకల్యము, వికృతము. ఈ వికృతము ప్రాణజీవులతో మొదలై మనస్సు స్థాయిలో మరింత వికృతానికి దిగజారిపోయింది. అజ్ఞానంలో కూడా కొంత చైతన్యం ఉన్నది. కాని అది గాఢసుషుప్తి వలన తెరమరుగున పడి పోయింది. ఇలా జరగడానికి దైవేచ్ఛ మినహా మరో కారణం లేదు. ఏలన అచేతన అవిద్య సృష్టించే వైకల్యాలను ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఆవిర్భవింప జేయవలసిందే. అప్పుడే ఆ పీడను వదలించుకుండేందుకు అవకాశం గల్గుతుంది. ఒకసారి అది వదిలిపోయినప్పుడు, పదార్థ మాధ్యమం ద్వారా జరిగే దివ్య ఆవిర్భావము మరింత అద్భుతంగా ఉంటుంది. పూర్వము అజ్ఞానమున్నప్పుడు కొన్ని కష్టమైన అంశాలను వదలి పెట్టవలసి వచ్చేది. కాని యిప్పుడు ఆవిధంగా చేతులు కట్టుకో నవసరం లేదు.

"ఇంద్రియాల విలక్షనత్వం ద్వారా అందంనుంచి అనంత సౌందర్యం, ఆనందంనుంచి మహాదానందం" — అవును నిజమే. పదార్థంలో దైవావిర్భావము నెమ్మదిగానే జరిగినప్పటికి అదే సత్యమైన మార్గం. "అపశృతులు, దుర్గంధము" దివ్యాభివ్యక్తి యొక్క మూల లక్షణములు కావు — చైతన్యమునకు సృష్టికి (ప్రకృతి) మధ్య ఏర్పడిన అసాంగత్యము యొక్క పర్యవసానములు. విముక్తమై సమదృష్టిని పొందిన వానికి అవి వర్తించవు. ఏలన అవి అతని దృష్టికి పరాయి వస్తువులు. సవ్యముగా ముందుకు సాగిపోయే సాధకులను అవి ఏమాత్రమూ బాధించవు.

స్వేచ్ఛానువాదం: టి. మాధవరావు, వి. రాఘవేంద్రరావు

ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యము

నీవు దృఢమైన శరీరమును, దృఢమైన నాడీమండలమును కలిగి యుండవలెను. నీ బాహ్యస్థితిలో సమతను బలమైన ఆధారముగా జేసికొని యుండవలెను.

"బాహ్యసత్తయందు నిర్వికార స్థితికి ఆధారము" అని మీరు దేనిని అంటున్నారు?

మంచి ఆరోగ్యము, దృఢమైన శరీరము, పసిపిల్లల మాదిరి స్వల్పవిషయాలకు సైతం చలించే దుర్బలమైన నాడీవ్యవస్థ లేకపోవడము, సరిగా భుజిస్తూ, సమంగా నిద్రిస్తూ సమస్థాయిని పెంపొందించుకొని నిశ్చలంగా, ప్రశాంతుడై ఉండేవాడు దృఢమైన ఆధారస్థానం కలిగి అనేక శక్తులను అందుకోగలుగుతాడు.

సరియైన ఆరోగ్యం లేనివారు దివ్యానందంవంటి దైవీశక్తులను అందుకుంటే, ఆ శక్తులను వారు నిలుపుకోలేరనేది ఎవరికైనా అనుభవం ద్వారా తెలిసే విషయమే. అలాంటివారు ఏడవడం, కేకలు వేయడం మొదలుపెడతారు. తాము అందుకున్న శక్తి అంతా వ్యయమయ్యే వరకూ అశాంతిని పొందుతారు. పెద్దగా నవ్వడం, ప్రలాపించడం వంటి వికారాలు చేయకపోతే ఆ శక్తి ఒత్తిడికి వారు ఉక్కిరిబిక్కిరై పోతారు. కనుక ఆ విధమైన చేష్టల ద్వారా వారు తాము సంపాదించిన శక్తులను వదిలించుకోడం జరుగుతుంది.

సంపాదించిన శక్తులను స్థిరంగా నిలుపుకోవాలంటే, ఎంతో నిశ్చలత, ప్రశాంతత అవసరము. దానికి కావలసినది మంచి ఆరోగ్యము, దృఢమైన ఆధారము.

మూలం: శ్రీమాత

తెలుగు మూలం: కె. యస్. భాస్కరరావుగారి "శ్రీమాత సంభాషణలు"

మిని గ్లాసరీ – కొన్ని పదముల పట్టిక

తెలుగు		ఆంగ్లము
అంతర్లయ(న)ము	=	Involution
అంతస్థలీయము	=	Subliminal
అచేతన	=	Inconscient
అతిచేతన	=	Superconscient
అతిమానసము	=	Supermind
అవచేతన	=	Subconscient
అవపాశవము	=	Sub-animal
అవమానసము	=	Sub-mental
అవిద్య	=	Ignorance
అస్థిత్వము	=	Existence
ఆవిర్భావము	=	Manifestation
ఉత్తలీయ	=	Surface
చేతన, చైతన్యము	=	Consciousness
చైత్య, చైత్యము	=	Psychic
జడత్వము	=	Inertia
నిరపేక్షము	=	Absolute
నిశ్చేతన	=	Nescience
పదార్థము	=	Matter
పదార్థవాదన	=	Materialism
పరిణామ ప్రక్రియ	=	Evolution
భౌతికము	=	Physical
ప్రాణికము	=	Vital
వ్యక్తిత్వ, వైయక్తిక	=	Individual
విశ్వ, వైశ్వాన్వయ	=	Cosmic, Universal
సత్తు, సత్త్వము	=	Being
సూక్ష్మ	=	Subtle
స్థూల	=	Gross

అట్టమీద బొమ్మ యొక్క సాంకేతికార్థము

(శ్రీఅరవిందుల రచనలనుండి సంకలితము)

సముద్రము తరచుగా ప్రాణిక ప్రకృతిని, కొండొకతరి ప్రచలిత చేతనా సీమలను సూచిస్తుంది.

*

సముద్రము చేతనా కక్ష్యకు సంకేతము.

*

నీలి సముద్రము సాధారణంగా ఉన్నత మనస్సులోని అఖండ ఆధ్యాత్మిక చైతన్యైక్యతకు చిహ్నము.

*

సముద్రం మీద సూర్యుడు అనగా సత్యజ్యోతి ప్రకాశితమైన చేతనా స్తరము.

*

నావ: మాతృ చైతన్యము నీలో మూర్తిమంతము కాగా ఈ చేతనా సముద్రం మీద పయనించుటకై నీవు సన్నాహమగుట.